

ΜΑΠΑΝ ΚΑΑ ΝΤ'ΕΣ

Βιβλίο Εκπαιδευτικού

act:onaid

Μαζί, κατά της φτώχειας και της αδικίας

ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ

Για τη συγγραφή αυτού του βιβλίου συνεργάστηκαν οι:

Κατερίνα Παννούλα • Καθηγήτρια Αγγλικών, Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας
Δημήτρης Γκότζος • Υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α' β'θμιας Εκπ/σης Β' Αθηνών
Θοδωρής Γούτας • Καθηγητής Πληροφορικής
Μιράντα Κουμανάκου • Εκπαιδευτικός Θεατρικής Αγωγής
Κάλι Ρουμειώτου • Δασκάλα
Μιχάλης Φωτάκης • Δάσκαλος

Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από το 3ετές Ευρωπαϊκό πρόγραμμα "Send my Friend to School", που στόχο έχει την κινητοποίηση των εμπλεκόμενων στην Εκπαίδευση, ώστε να επιτευχθεί ο Δεύτερος Αναπτυξιακός Στόχος της Χιλιετίας (MDG2), σχετικά με την εδραίωση της καθολικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Γραφιστικός σχεδιασμός:
Παυλίνα Αλεξανδροπούλου

ISBN: 978-960-98173-4-9
© ActionAid Ελλάς
2015

Η ActionAid ξεκίνησε να δουλεύει στο Μπανγκλαντές το 1983. Η ActionAid Ελλάς στηρίζει τις δράσεις της ActionAid Μπανγκλαντές από το 2002 μέσω του προγράμματος Αναδοχής Παιδιού, το οποίο ωφελεί περισσότερους από 80.000 ανθρώπους, μέσα από αναπτυξιακά προγράμματα σε τέσσερις περιοχές της χώρας: τη Μανταργκάντζ, τη Μπισουαμπαρπούρ, τη Ντακούου και τη Γκαϊμπάντα. Από το 2013 επίσης λειτουργεί τους ξενώνες Happy Homes στην Ντάκα με σκοπό τη στήριξη κοριτσιών που έρχονται αντιμέτωπα καθημερινά με τη βία, τη σεξουαλική κακοποίηση στη Ντάκα και το trafficking.

Αν θέλετε και εσείς να στηρίξετε το έργο της ActionAid στο Μπανγκλαντές, μπορείτε να διαβάσετε πληροφορίες εδώ: <http://www.actionaid.gr/anadoxi> και www.actionaid.gr/happyhomes

ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ

Άλλη μια ομάδα 6 δυναμικών εκπαιδευτικών από την Ελλάδα ταξίδεψε αυτό το καλοκαίρι στο μακρινό Μπανγκλαντές την εποχή των μουσώνων. Με το ταξίδι αυτό και τη δημιουργία του υλικού που κρατάτε στα χέρια σας, κλείνει το τριετές ευρωπαϊκό πρόγραμμα Send My Friend to School, το οποίο συντονίζει στην Ελλάδα η ActionAid Ελλάς από το 2013.

Μετά την Κένυα και τη Ρουάντα, συνεχίζεται η έρευνα σχετικά με το δικαίωμα στην εκπαίδευση στον αναπτυσσόμενο κόσμο μέσα από το παράδειγμα του Μπανγκλαντές. Στην πανέμορφη επαρχιακή κοινότητα Μανταργκάντζ, επισκεφθήκαμε σχολεία, συζητήσαμε με μαθητές για τα σχολεία τους και ανταλλάξαμε εμπειρίες και πρακτικές με δασκάλους και εκπαιδευτικούς. Στην πρωτεύουσα Ντάκα επίσης επισκεφθήκαμε σχολεία και περάσαμε 3 γεμάτες μέρες με τα κορίτσια του ξενώνα Happy Homes της ActionAid, ένα ασφαλές καταφύγιο για 30 κορίτσια που ζούσαν στους δρόμους της Ντάκα μακριά από το σχολείο.

Για άλλη μια φορά είχαμε την τύχη να δουλέψουμε με 6 εμπνευσμένους και ιδιαίτερα δημιουργικούς εκπαιδευτικούς διαφορετικών ειδικοτήτων, οι οποίοι συνεργάστηκαν απόλυτα αρμονικά αποδεικνύοντας την πίστη τους στη δύναμη της εκπαίδευσης και τον δικό τους ρόλο στην ενδυνάμωση και κινητοποίηση των μαθητών ως ενεργοί πολίτες.

Ελπίζουμε το υλικό να αποτελέσει αφορμή για να γνωρίσετε το πολύχρωμο Μπανγκλαντές, μια από τις πιο πυκνοκατοικημένες χώρες του κόσμου, η οποία παρόλο που παρουσιάζει τεράστια ανάπτυξη παραμένει μια από τις πιο φτωχές του κόσμου.

Ευχαριστούμε πολύ όλους τους εργαζόμενους της ActionAid Μπανγκλαντές, τις οικογένειες που μας φιλοξένησαν στην κοινότητα Μανταργκάντζ και όλα τα κορίτσια και τους εκπαιδευτικούς στο Happy Home Lalbagh.

Εκπαιδευτικός Τομέας ActionAid Ελλάς

Δήμητρα Ντιρογιάννη
Μαρίζα Τσαχάλη

Στόχος & οδηγίες

Το εκπαιδευτικό υλικό που κρατάτε στα χέρια σας είναι η αποτύπωση της εμπειρίας από το ταξίδι μας στο Μπανγκλαντές, μιας χώρας με πολύ έντονο και πολυδιάστατο ερευνητικό ενδιαφέρον.

Αποτελείται από δύο μέρη:

Το παραμύθι «Ο δρόμος για το σχολείο: μια χρωματιστή περιπέτεια», μας παρασύρει στον κόσμο του Σαλίμ, ο οποίος μας καλεί να τον ακολουθήσουμε στη διαδρομή του προς το σχολείο. Είναι μια διαδρομή γεμάτη δράση, στην οποία ο Σαλίμ συναντά διάφορους χαρακτήρες, αναδεικνύοντας έτσι θέματα σχετικά με το περιβάλλον, την παιδική εργασία και τον παιδικό γάμο, βασικούς παράγοντες που αποτελούν εμπόδιο στην πρόσβαση στην εκπαίδευση των παιδιών στο Μπανγκλαντές. Ο Σαλίμ μετά από πολλές περιπέτειες και αφού έχει βοηθηθεί από ανθρώπους αλλά και ζώα που συναντά στην ιστορία του, καταφέρνει να φτάσει στο σχολείο του. Το παραμύθι μπορεί να διαβαστεί ως μια αυτοτελής ιστορία, που θα αποτελέσει το έναυσμα για συζητήσεις.

Ωστόσο, τα κείμενά του λειτουργούν ως αφόρμηση και συνδέονται άμεσα με το δεύτερο μέρος, τις δραστηριότητες, που περιλαμβάνονται στο **βιβλίο του εκπαιδευτικού**. Είναι οργανωμένες σε διαφορετικές θεματικές ενότητες προσαρμοσμένες στο πλαίσιο της **Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη** καθώς ταυτίζονται με τους τέσσερις πυλώνες της αειφορίας: **πολιτισμό, περιβάλλον, οικονομία και κοινωνία**. Ακολουθεί η καταληκτική θεματική ενότητα της **εκπαίδευσης**, με την οποία είναι άμεσα συνδεδεμένες όλες οι προηγούμενες ενότητες, καθώς πραγματοποιούνται πολιτισμικούς, περιβαλλοντικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες, που επηρεάζουν την πρόσβαση στην εκπαίδευση των παιδιών στο Μπανγκλαντές. Τέλος, υπάρχουν οι δραστηριότητες της ανασκόπησης που στοχεύουν στον κριτικό αναστοχασμό των μαθητών/-τριών αλλά και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ανάληψης δράσης.

Παράλληλα, η έννοια του ταξιδιού είναι διάχυτη σε όλο το εκπαιδευτικό υλικό. Για το λόγο αυτό υπάρχει ένθετος ένας **χάρτης** ο οποίος παρακινεί τους/τις μαθητές/-τριες να συνοδεύσουν στο ταξίδι του το μικρό Σαλίμ. Στο χάρτη λείπουν βασικά κομμάτια τα οποία οι μαθητές/-τριες καλούνται να συμπληρώσουν αφού ολοκληρώσουν τις δραστηριότητες ανα θεματική ενότητα. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και το **γλωσσάρι** στο τέλος του βιβλίου του εκπαιδευτικού στο οποίο αναλύονται ονόματα και όροι που υπάρχουν στις δραστηριότητες. Τέλος, το βιβλίο του εκπαιδευτικού ολοκληρώνεται με τις **ιστορίες ανθρώπων** όπου περιλαμβάνονται συνεντεύξεις που συλλέξαμε κατά την παραμονή μας στο Μπανγκλαντές, αλλά και πριν από το ταξίδι από μετανάστες από το Μπανγκλαντές που ζουν στη χώρα μας.

Οι **λέξεις-κλειδιά** που υπάρχουν στην αρχή κάθε δραστηριότητας βοηθούν τον/την εκπαιδευτικό να επιλέξει όποιες δραστηριότητες επιθυμεί, σύμφωνα με την ηλικία των μαθητών/-τριών αλλά και τη στοχοθεσία του/της και να τους δώσει την έκταση που αρμόζει στην ομάδα. Σε κάθε δραστηριότητα αξιοποιούνται διαφορετικά παιδαγωγικά εργαλεία, στο πλαίσιο μιας πολυτροπικής και πολυαισθητηριακής προσέγγισης. Στόχοι μας αποτέλεσαν η βιωματική αντιμετώπιση των θεμάτων, η καλλιέργεια της συνεργατικότητας, η ενθάρρυνση της κριτικής σκέψης και της έκφρασης διαφορετικών απόψεων, ο δημιουργικός διάλογος, ο κριτικός αναστοχασμός, η αυτενέργεια και η ανάληψη δράσης εκ μέρους των μαθητών/-τριών.

Το παραπάνω εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί, στο σύνολό του ή εν μέρει, στο πλαίσιο της υλοποίησης ενός προγράμματος Σχολικών Δραστηριοτήτων που επικεντρώνεται στα Ανθρώπινα Δικαιώματα/Δικαιώματα του Παιδιού και ιδιαίτερα στο δικαίωμα της πρόσβασης στην εκπαίδευση. Επίσης μπορεί να αποτελέσει υποστηρικτικό υλικό σε όλα τα μαθήματα, δίνοντας στον εκπαιδευτικό την ευκαιρία να εντάξει και να προσαρμόσει τις δραστηριότητες όπως ταιριάζουν καλύτερα στο αντικείμενό του αλλά και στις ανάγκες των μαθητών/-τριών.

Ενότητες & σύμβολα για τον χάρτη

Σε κάθε δραστηριότητα εμφανίζεται το σύμβολο της θεματικής ενότητας στην οποία ανήκει. Ολοκληρώνοντας τις δραστηριότητες κάθε ενότητας, «κερδίζετε» το αντίστοιχο σύμβολο. Κόψτε το και τοποθετήστε το στη σωστή θέση πάνω στον ένθετο χάρτη. Το ταξίδι σας ολοκληρώνεται με επιτυχία όταν συμπληρωθούν όλα τα σύμβολα πάνω στον χάρτη. Αναρτήστε το χάρτη στην τάξη, ώστε οι μαθητές να ακολουθούν το ταξίδι του Σαλίμ καθόλη τη διάρκεια της χρονιάς! Καλή επιτυχία!

Θεματική ενότητα: **ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ** | σύμβολο: **ΣΑΡΙ**

"1 γλώσσα, 4 θρησκείες, αμέτρητα χρώματα!"

Θεματική ενότητα: **ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ** | σύμβολο: **ΠΟΤΑΜΙ, ΔΕΝΤΡΟ**

"Μια χώρα με περισσότερα ποτάμια από δρόμους"

Θεματική ενότητα: **ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ** | σύμβολο: **ΤΟΠΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑ** (τάκα)

"Made in Bangladesh..."

Θεματική ενότητα: **ΚΟΙΝΩΝΙΑ** | σύμβολο: **(υπέρ)ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ**

"2014 - 8^η πολυπληθέστερη χώρα στον κόσμο!"

Θεματική ενότητα: **ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ** | σύμβολο: **ΒΙΒΛΙΟ**

"Σχολείο: μια βανίδα ωτηρίας σε μια χώρα που πνίγεται..."

Ένα χαρούμενο σπίτι

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | χαρτί μέτρου | μαρκαδόροι | φωτογραφίες από τα Happy Homes |

Ευθύς τα παιδιά ανεβαίνουν στο νούφαρο και πλέοντας με τη ροή του ποταμού οδηγούνται μπροστά σε ένα πολύχρωμο σπίτι. Αμέτρητα χρώματα παντού, άλλοτε ανακατεμένα σαν πίνακας ζωγραφικής του Πόλοκ και άλλοτε σε τάξη να απεικονίζουν τις πιο ζεστές και τρυφερές στιγμές. Μπροστά από το λαμπερό σπίτι, ξύλινα πινέλα σε διάφορα χρώματα είναι καρφωμένα στο έδαφος και στολίζουν σαν πολύχρωμα λουλούδια την αυλή. Τι υπέροχο να βλέπεις όλα τα χρώματα συγκεντρωμένα! Ναι! Εδώ νιώθουν πραγματικά ασφαλείς!

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

Τι θα λέγατε να ζωγραφίσουμε όλοι μαζί αυτό το πολύχρωμο σπίτι; Πάρτε χαρτί μέτρου, απλώστε το στο πάτωμα και δημιουργήστε! Πειραματιστείτε! Έχετε δοκιμάσει ποτέ να ζωγραφίσετε με μαρκαδόρους, ξυλομπογιές και νερομπογιές στην ίδια ζωγραφιά; Αν όχι, αυτή είναι η ευκαιρία σας! Οι ζωγραφίες των δραστηριοτήτων σε αυτό το βιβλίο έχουν γίνει κι αυτές με αυτόν ακριβώς τον τρόπο! Φοβερό;

Β' ΜΕΡΟΣ

1. Άραγε τέτοια σπίτια υπάρχουν μόνο στα παραμύθια; Δείτε τα παρακάτω βίντεο και απαντήστε μόνοι σας! (<https://goo.gl/AuWNfH>)
2. Παρατηρήστε τώρα τις φωτογραφίες της σελίδας 8. Τι είναι αυτό που βρήκαν τα κορίτσια στο Happy Home;
3. Καταγράψτε τις ιδέες σας πάνω στο σπίτι που ζωγραφίσατε! Διακοσμήστε τη ζωγραφιά σας χωρίς σκέψη! Βάλτε λέξεις στη σκεπή, στα παράθυρα, στους τοίχους... Ίσως κάποιες πετάνε στον ουρανό, ή άλλες να ξαπλώνουν δίπλα στα λουλούδια!

Γ' ΜΕΡΟΣ

Τόσα είδατε, κι ακούσατε.. ήρθε η ώρα για παιχνίδι!

1. Βάλτε ξανά το βίντεο με τη Σάλμα, αλλά αυτή τη φορά χωρίς να το παρακολουθείτε!! Όσοι δεν φοβούνται μπορούν να κλείσουν τα μάτια. Αφουγκραστείτε τη γλώσσα που ακούτε. Τι σας θυμίζει; Τι θα μπορούσε να λέει, τώρα που δεν βλέπετε τους υπότιτλους;
2. Σειρά σας να διηγηθείτε την ιστορία ενός κοριτσιού από τα Happy Homes! Ένα παιδί θα παραστήσει κάποιο παιδί από τα Happy Homes και θα περιγράψει πώς περνάει μια συνηθισμένη μέρα... στα Μπάνγκλα, την γλώσσα που μιλάνε στο Μπανγκλαντές! Μπορείτε να πάρετε ιδέες τόσο από τις φωτογραφίες όσο και από τις ιστορίες όπως της Σίκα ή της Άσμα (σελ. 37 και 38 αντίστοιχα).
3. Οι υπόλοιποι πώς θα καταλάβουν; Ένα δεύτερο παιδί θα είναι ο διερμηνέας του! Όπως σε κάθε διερμηνεία, το παιδί από τα Happy Homes λέει μια πρόταση στα Μπάνγκλα, σταματά για να δώσει χρόνο να μεταφράσει ο διερμηνέας στα ελληνικά, κι έπειτα συνεχίζει με την επόμενη πρόταση. Μήπως το παιδί μιλάει για το τις δραστηριότητες στο σπίτι; Ή ίσως για το σχολείο; Πιθανότατα να σχολιάζει αν του αρέσει το φαγητό, ή πού κοιμάται... Το τι θα καταλάβουν τα παιδιά έχει άμεση σχέση με τη φαντασία του διερμηνέα!

* Ένα μυστικό για τα παιδιά από τα Happy Homes: καθώς πιθανότατα τα άλλα παιδιά δεν ξέρουν μπάνγκλα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα... "αλαμπουρνέζικα" για να πείτε την ιστορία σας!

ΑΥΤΟ ΤΟ ΗΞΕΡΕΣ;

Μπάνγκλα (Μπενγκάλι)

Είναι η επίσημη γλώσσα του Μπανγκλαντές (η χώρα των Μπάνγκλα). Ομιλείται συνολικά από 300 εκατομμύρια ανθρώπους, ενώ για 220 εκατομμύρια είναι η μητρική τους γλώσσα, και έτσι τα Μπενγκάλι είναι μια από τις πιο διαδεδομένες γλώσσες, κατατασσόμενη 5^η στον κόσμο.

Παλιά το Μπανγκλαντές και το Πακιστάν ήταν ενωμένο. Παρόλο που μιλούσαν διαφορετικές γλώσσες, όμως, επίσημη γλώσσα του κράτους θεωρούταν μόνο η Ουρντού, η γλώσσα του Πακιστάν. Οι κάτοικοι του ανατολικού Πακιστάν (Μπανγκλαντές) δεν μπορούσαν να το δεχτούν αυτό. Έτσι στις 21 Φεβρουαρίου 1952, στην Ντάκα, την πρωτεύουσα του Μπανγκλαντές οι φοιτητές επαναστάτησαν. Η αστυνομία όμως σταμάτησε τη διαμαρτυρία. Η ημέρα ξεκίνησε να γιορτάζεται στο Μπανγκλαντές ως «Ημέρα του Γλωσσικού Κινήματος», και για τους ντόπιους είναι επίσημη αργία.

Το 1999 η UNESCO καθιέρωσε αυτή την ημέρα (21 Φεβρουαρίου) ως τη Διεθνή Ημέρα Μητρικής Γλώσσας.

Δ' ΜΕΡΟΣ

Μέχρι σήμερα στα Happy Homes:

- **832** κορίτσια έχουν βρει ένα ασφαλές μέρος να ζουν
- **734** κορίτσια έχουν αποκτήσει πρόσβαση στην εκπαίδευση
- **150** κορίτσια έχουν εμβολιαστεί για Ηπατίτιδα Β
- **548** κορίτσια έχουν αποκτήσει κάποια δεξιότητα
- **318** κορίτσια έχουν βρει δουλειά
- **14.751** κορίτσια έχουν συμμετάσχει στις εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες του κέντρου

πηγή: <http://www.actionaid.gr/happy-homes>

Σε τι ωφείλεται αυτή η επιτυχία;
Σε ανθρώπους δραστήριους σαν κι εσάς!

ΑΝΑΛΑΒΕΤΕ ΚΙ ΕΞΕΙΣ ΔΡΑΣΗ!

Επισκεφτείτε τη σελίδα της ActionAid και ενισχύστε τα Happy Homes!
<http://www.actionaid.gr/happy-homes>

©Θοδωρής Γούτας / ActionAid Ελλάς

Ένας κόσμος τόσο... μα τόσο διαφορετικός

©Θοδωρής Γούτας / ActionAid Ελλάς

©Θοδωρής Γούτας / ActionAid Ελλάς

©Θοδωρής Γούτας / ActionAid Ελλάς

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | κόλλες Α3 | φωτογραφίες από Μπανγκλαντές | καρτέλες με παιδάκια | σχέδιο δελτίου ταυτότητας |

{ Οι ταξιδιώτες αναφωνούν «Τι διαφορετικός τόπος είναι αυτός! Ένα περίτεχνο πολιτισμικό παζλ!» }

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

1. Αρχικά γίνεται μία συζήτηση ανάμεσα στο δάσκαλο και τους μαθητές. Σε ποιο τόπο ζούμε; Τι περιλαμβάνει ένας τόπος; Πώς νομίζετε ότι είναι ένας τόπος διαφορετικός από το δικό μας; Ζωγραφίστε τον!
2. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα αναλαμβάνει να ζωγραφίσει ένα «διαφορετικό» τόπο. Το κάθε μέλος της ομάδας αναλαμβάνει να ζωγραφίσει μία διάσταση του διαφορετικού τόπου (τα διαφορετικά ζώα, τα διαφορετικά φυτά, τους διαφορετικούς ανθρώπους, κλπ.)
3. Μετά αναρτώνται οι ζωγραφιές και παρουσιάζονται σύντομα. Αναδεικνύονται οι σχέσεις ανάμεσα στις διαστάσεις του τόπου. Αναδεικνύονται οι ομοιότητες και οι διαφορές ανάμεσα στους τόπους και τον τόπο μας. Τέλος, αναδεικνύονται οι ίδιες αλλά και οι διαφορετικές ανάγκες των ανθρώπων του.

Β' ΜΕΡΟΣ

1. Ο δάσκαλος παρουσιάζει τις φωτογραφίες της σελίδας 8 από το Μπανγκλαντές.
2. Συζητούνται οι ομοιότητες και οι διαφορές ανάμεσα στο δικό μας και στον τόπο αυτόν.
3. Συζητούνται οι κοινές αλλά και οι διαφορετικές ανάγκες τους.

Γ' ΜΕΡΟΣ

1. Ο δάσκαλος κόβει και ανακατεύει τις οκτώ κάρτες της σελίδας 9.
2. Κάθε παιδί σπκώνεται, διαλέγει τυχαία μια κάρτα και παρουσιάζεται σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του παιδιού της κάρτας.
ΠΡΟΣΟΧΗ!!! Το κάθε παιδί πρέπει να διαμορφώσει ένα φανταστικό χαρακτήρα ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του ατόμου στη κάρτα.
3. Τα υπόλοιπα παιδιά μπορούν να κάνουν παραπάνω ερωτήσεις ώστε να εμπλουτιστεί ο χαρακτήρας και με άλλα στοιχεία.

Δ' ΜΕΡΟΣ

1. Ο δάσκαλος δείχνει τις τέσσερις φωτογραφίες μαθητών της σελίδας 9 από διάφορα σχολεία του Μπανγκλαντές.
2. Τα παιδιά, ανά ομάδες, αφού παρατηρήσουν τις φωτογραφίες προσπαθούν να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές σε σχέση με τους ίδιους ως μαθητές (διαφορετικά ρούχα, βιβλία, εκφράσεις προσώπου).
3. Τα παιδιά προσπαθούν να καταλάβουν μέσα από τις φωτογραφίες παραπάνω στοιχεία για την ταυτότητα των μαθητών (ηλικία, τάξη, περιοχή που βρίσκεται το σχολείο).
4. Η κάθε ομάδα αναλαμβάνει και «υιοθετεί» ένα μαθητή και κατασκευάζει την ταυτότητα του συμπληρώνοντας το παρακάτω δελτίο.

Β' ΜΕΡΟΣ / ΥΛΙΚΟ

©Κάλλι Ρουμेलιώτου / Actionaid Ελλάς

©Μιχάλης Φωτάκης / Actionaid Ελλάς

©Μιχάλης Φωτάκης / Actionaid Ελλάς

ΑΥΤΟ ΤΟ ΗΞΕΡΕΣ;

1. Το εθνικό ζώο του Μπανγκλαντές είναι η Τίγρη της Βεγγάλης η οποία είναι είδος υπό εξαφάνιση.
2. Στη σημαία του Μπανγκλαντές, ο κόκκινος κύκλος συμβολίζει τον ανατέλλοντα ήλιο πάνω από τη Βεγγάλη αλλά και το αίμα αυτών που θυσιάστηκαν για την ανεξαρτησία του Μπανγκλαντές. Το πράσινο φόντο συμβολίζει την ύπαιθρο της χώρας.
3. Το εθνικό λουλούδι του Μπανγκλαντές είναι το άσπρο νούφαρο το οποίο ονομάζεται Σάπλα.
4. Το αγαπημένο άθλημα του Μπανγκλαντές είναι το Κρίκετ.
5. Στο Μπανγκλαντές υπάρχει η μεγαλύτερη παραλία του κόσμου που ονομάζεται Cox's Bazar και έχει μήκος 241 χιλ.
6. Σχεδόν ο μισός πληθυσμός του Μπανγκλαντές ασχολείται με τη γεωργία.

πηγή: <https://en.wikipedia.org/wiki/Bangladesh>

Γ' ΜΕΡΟΣ / ΥΛΙΚΟ

πηγή: <http://www.dreamstime.com/>

Δ' ΜΕΡΟΣ / ΥΛΙΚΟ

©Μιχάλης Φωτάκης / Actionaid Ελλάς

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Όνομα: _____

Ηλικία: _____

Τάξη: _____

Όνομα σχολείου: _____

Αγαπημένο μάθημα: _____

Όταν μεγαλώσω θέλω να γίνω: _____

Παζλάροντας το παραμύθι

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | φωτοτυπίες πατρόν puzzle | χρώματα |

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

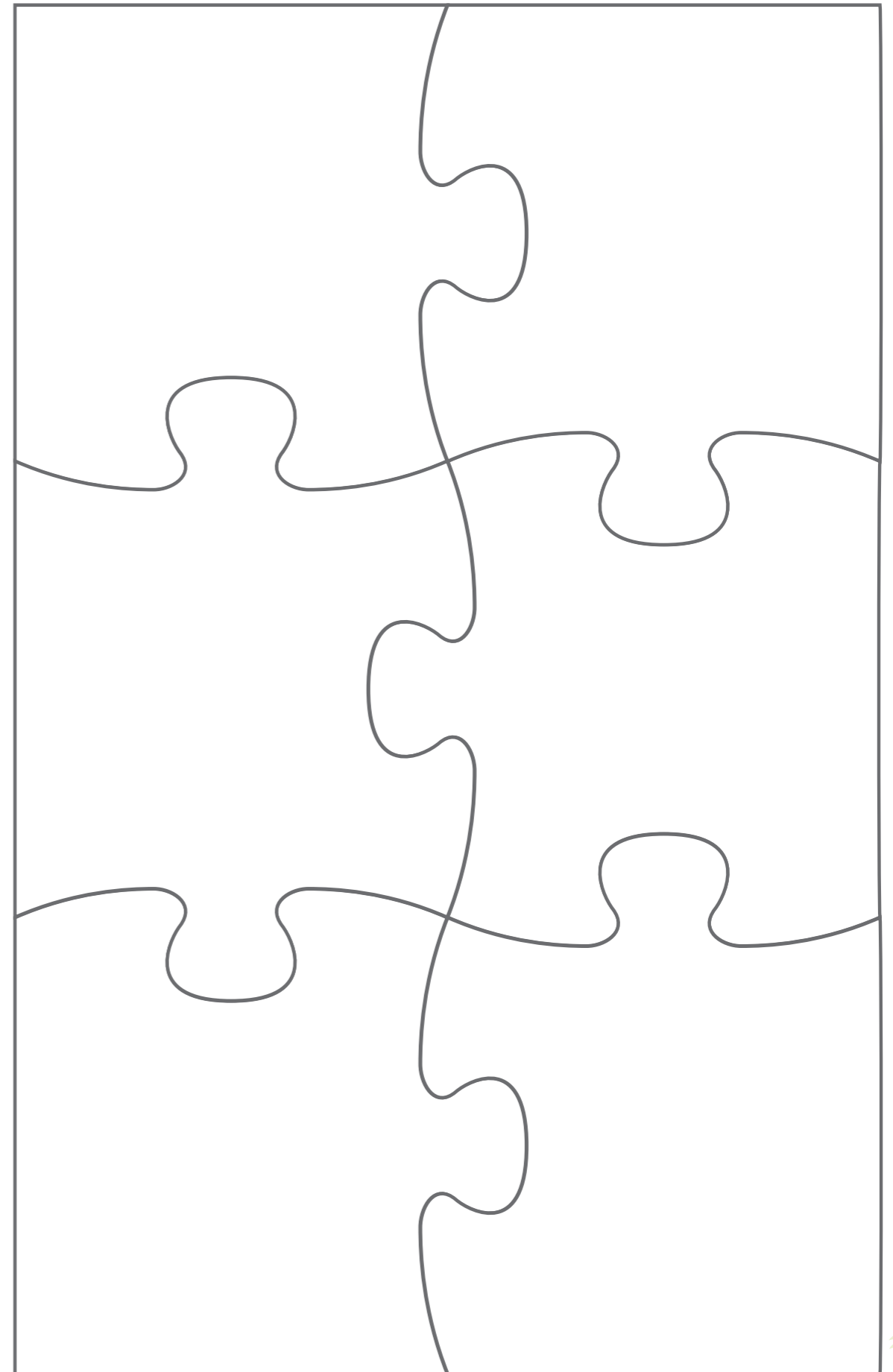
1. Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες των 6.
2. Ποιο είναι το αγαπημένο σου σημείο στην ιστορία;
Τί σου έκανε μεγαλύτερη εντύπωση;
Ενθαρρύνετε τα παιδιά να καταγράψουν το αγαπημένο τους σημείο και το γιατί τους άρεσε σε μια μικρή παράγραφο. Το μοιράζονται μέσα από την ανάγνωση με την ολομέλεια της τάξης.
3. Φωτοτυπήστε τα πατρόν του puzzle σε αριθμό αντίστοιχο με αυτόν των ομάδων. Κόψτε τα κομμάτια και μοιράστε ένα σε κάθε μαθητή.
4. Ενθαρρύνετε τα παιδιά να ζωγραφίσουν στο κομμάτι τους το αγαπημένο τους σημείο της ιστορίας ή κάτι σχετικό.
5. Όταν τελειώσουν, η κάθε ομάδα ενώνει το puzzle της σύμφωνα με τη δική της αισθητική.
6. Η κάθε ομάδα παρατηρεί και δημιουργεί μια μίνι καινούργια ιστορία που βασίζεται πάνω στο puzzle της. Κάθε παιδί αναλαμβάνει να αρχίσει ή να συνεχίσει την ιστορία, όταν έρχεται η σειρά του δικού του κομματιού. Προσπαθεί να το ενώσει με τα προηγούμενα και να συνεχίσει την ιστορία που τώρα χτίζεται. Όποιο παιδί θέλει ή επιλέγεται από την ομάδα, μπορεί να καταγράψει την ιστορία που ξεδιπλώνεται από τους συμμαθητές του και από το ίδιο (εναλλακτικά το κάνει ο εκπαιδευτικός).
7. Στο τέλος, η κάθε ομάδα παρουσιάζει την ιστορία της αλλά και το puzzle της στην ολομέλεια της τάξης.

* Επικοινωνήστε με το blog μας <http://goo.gl/nq4R9K> αν θέλετε να δημοσιεύσουμε τα παζλ σας!

Β' ΜΕΡΟΣ

1. Τα παιδιά παραμένουν χωρισμένα στις ίδιες ομάδες.
2. Κάθε παιδί αναλαμβάνει έναν ρόλο μέσα από το παραμύθι. Μπορεί να είναι πρωταγωνιστικό πρόσωπο αλλά και οτιδήποτε τους εμπνέει από το παραμύθι π.χ. η τίγρης, η καρακάξα, η κόκκινη κλωστή, ένα βούφαρο κ.τ.λ. Ενθαρρύνετε τα να αναλάβουν διάφορους ρόλους.
3. Ζητήστε από την κάθε ομάδα να παρουσιάσει τους ρόλους που ανέλαβε μέσα από παντομίμα. Η υπόλοιπη τάξη προσπαθεί να μαντέψει τι είναι!
4. Αφού παρουσιάσει η κάθε ομάδα τους ρόλους της, η ολομέλεια της τάξης προσπαθεί να τους συνδέσει σύμφωνα με το παραμύθι π.χ. η καρακάξα συνδέεται με την κόκκινη κλωστή γιατί είναι και τα δύο στοιχεία που μεταφέρουν τα παιδιά σε μια άλλη ενότητα.

Ξαναφτιάχνετε δηλαδή ένα «πάζλ» παντομίμας!

Καρτ-Ποστάλ Μπανγκλαντές-Ελλάδα!

Ταξίδι μέσα από τη διαφορετικότητα της γλώσσας

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | πατρόν καρτ-ποστάλ | χρώματα |

Γέλια και ήχοι από μια παρέα παιδιών! Αυτές τις φωνές θα μπορούσε από χιλιόμετρα να τις αναγνωρίσει! Είναι οι φίλοι του! Τα κατάφερε! Έφθασε επιτέλους στο σχολείο! Μόλις τον βλέπουν, τα παιδιά, ντυμένα με τις μπλε στολές τους, τρέχουν να τον προϋπαντήσουν.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Τι είναι λοιπόν τα σχολεία μας; Είναι οι τάξεις, τα γέλια και οι πλάκες, τα μαθήματα, οι ήχοι της γλώσσας και της σιωπής στα διαλείμματα; Όλα αυτά και ακόμα περισσότερα;

A' ΜΕΡΟΣ

1. Κάνετε ένα brainstorming με τους μαθητές βασισμένο στα ερωτήματα του παραπάνω αποσπάσματος. Καταγράψτε τις απαντήσεις στον πίνακα. Ενθαρρύνετε τους μαθητές να εκφράσουν άποψη για το αν τα σχολεία είναι ίδια σε όλο τον κόσμο. Πού πιστεύουν πως υπάρχουν διαφορές και πού ομοιότητες;
2. Δείχνετε φωτογραφίες από σχολικούς χώρους στο Μπανγκλαντές.
3. Ακολουθεί συζήτηση πάνω στις φωτογραφίες και ενθαρρύνετε τα παιδιά να τις συνδέσουν με τον ελληνικό σχολικό χώρο.

B' ΜΕΡΟΣ

1. Παρακάτω θα βρείτε ένα πραγματικό γράμμα από την Μίτου Ράνι και τη μετάφραση του στα αγγλικά. Τα παιδιά παρατηρούν την γραφή bangla και σχολιάζουν. Πώς πιστεύετε ότι ακούγεται η γλώσσα bangla; Πώς μοιάζει; Έχετε ξαναδεί bangla;
2. Μπορείτε να ακούσετε τη Μίτου να τραγουδάει στα bangla (<https://goo.gl/V65GMt>)
3. Μπορείτε ακόμα να ακούσετε τη Μίτου να περιγράφει στα αγγλικά την καθημερινότητά της. (<https://goo.gl/AAclye>)

বাংলাদেশের বর্ষা

বাংলাদেশের ছয়টি ঋতু রয়েছে। বর্ষাকাল তাদের ঋতু চক্রের। বর্ষা মাস আষাঢ় ও শ্রাবণকে বলা হয় বর্ষাকাল। বাংলাদেশে নামক দুইটি ঋতুই শুষ্ক। বিজ্ঞান করে, এখন জামালপুর জেলা ব্যাচোচাডাম একটি ছোট নদী রয়েছে। নদীটি শুষ্ক শুষ্ক। বর্ষাকালে কানন কানন তরে যায়। অনেক চর্মটকরা এই নদীতে দেখতে আসেন নদীর তীরে একটি বাগিচা সন্নিবেহ রয়েছে। বর্ষাকালে হিন্দু সম্প্রদায়ের মোকোরা নদী থেকে জল নিয়ে পুজে অর্পণ করেন আর নদীর তীরে ছোট স্নানঘর স্নান করে।

কিন্তু দুঃখের বিষয় হলো আমাদের এ দুই মাসের মধ্যে বর্ষা আসে। তাই তাদের গ্রাম করে নিয়েছে। এই গ্রামের জল। তাদের স্নান বিক্রি করে অর্থের কিন্তু আমাদের গ্রামের স্নানঘর কোনো জল নেই। আমাদের স্নানঘর থেকে কাছাকাছি আছে বিভিন্ন স্নানঘর সন্নিবেহ করে।

The Rainy season in Bangladesh

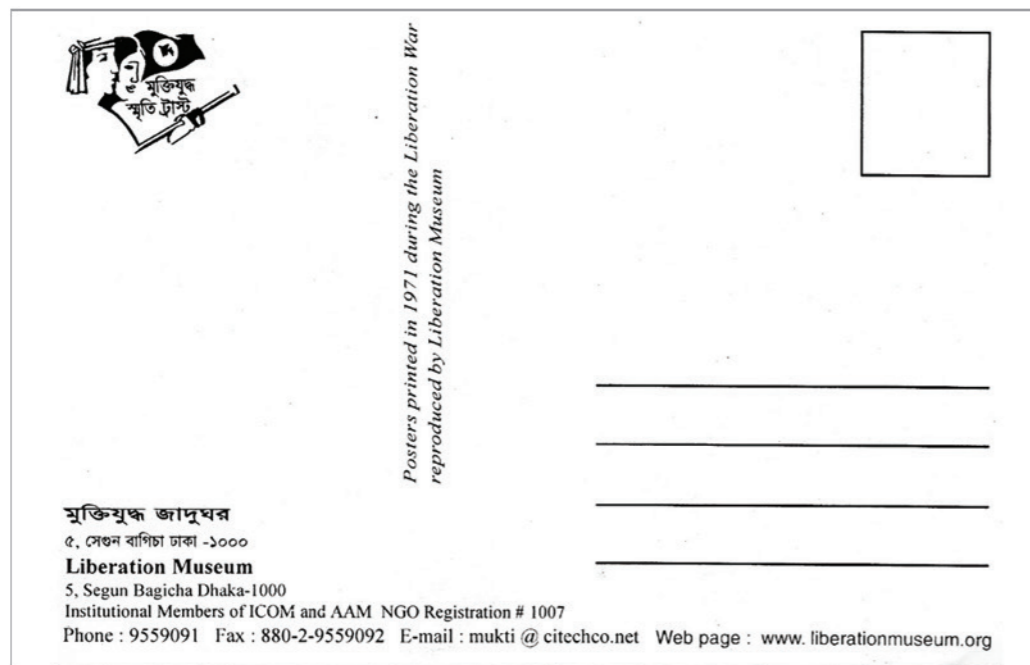
There are six seasons in Bangladesh. The rainy season is the second season of them. The Bengali months - 'Ashar' and 'Shrabon' are called the rainy season. Sometimes it begins earlier and lasts longer. of all seasons, it is like the rainy season most. The rainy season is caused by monsoon. The south-west monsoon that blows from the Bay of Bengal over Bangladesh brings much vapour. It receives a heavy rainfall and since then rainy season occurs in Bangladesh. During the rainy season the sky became very cloudy.

MITU RANI.

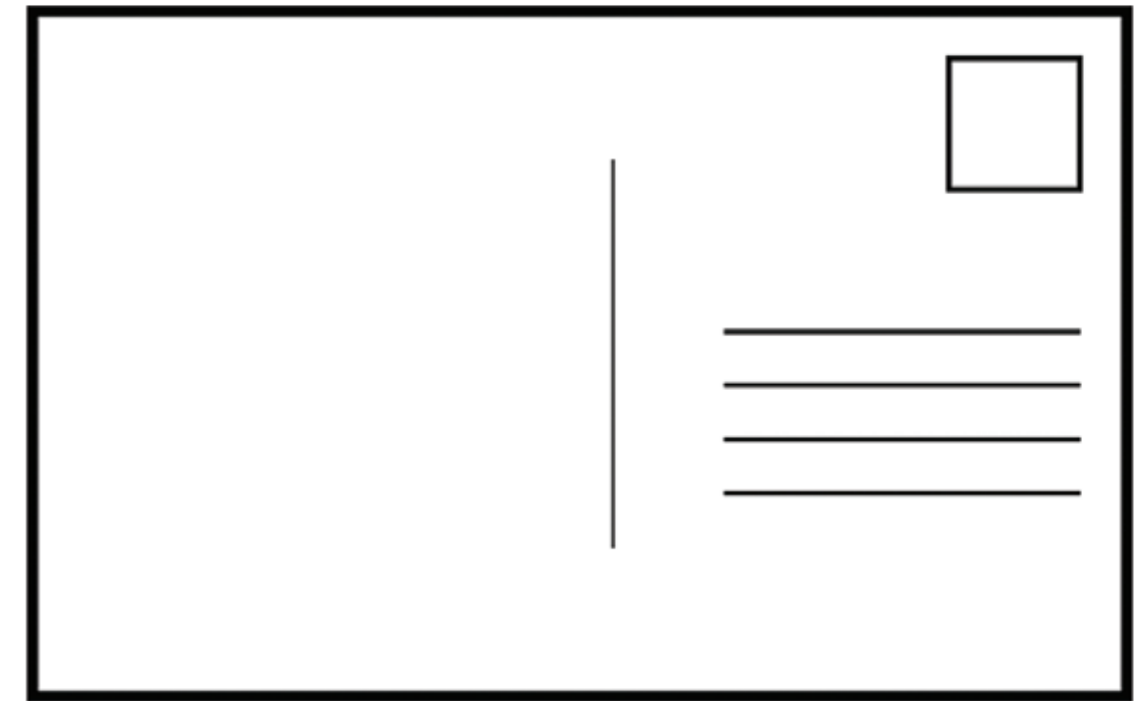
Γ' ΜΕΡΟΣ

1. Δείχνετε στα παιδιά το παρακάτω καρτ-ποστάλ από το Μπανγκλαντές και τα ρωτάτε αν ξέρουν τι είναι και πού χρησιμεύουν τα καρτ-ποστάλ. *Μήπως κάνει κάποιος συλλογή;*

Το συγκεκριμένο καρτ-ποστάλ είναι από το Μουσείο Εθνικής Απελευθέρωσης της Ντάκα.

2. Φτιάξτε κενά καρτ-ποστάλ, όπως το παρακάτω δείγμα, και μοιράστε ένα σε κάθε παιδί.

3. Τα ενθαρρύνετε να ζωγραφίσουν κάτι από την σχολική τους πραγματικότητα στην μπροστινή πλευρά του. Κάτι που θα θέλανε να ταξιδέψει και να φτάσει ως το Μπανγκλαντές, ώστε να το δει η Μίτου, ο Σαλίμ και η Σίκα (π.χ. την αίθουσα τους, την σχολική αυλή, το αγαπημένο τους στυλό κτλ.)
4. Από την άλλη πλευρά γράφουν στα ελληνικά (προαιρετικά το μεταφράζουν και στα αγγλικά) ένα μήνυμα που θα θέλανε να τους στείλουν από το σχολείο τους. Γράφουν το όνομά τους στα ελληνικά αλλά και στα «bangla», ένα φανταστικό bangla όνομα, αρκεί να μπουν στη λογική μιας τόσο διαφορετικής γραφής, όπως παρακάτω.

Kathrina Giannoula — কথরিনা

Dimitra — দিমিত্রা ।

Mariza — মারিজা ।

Dimitri Dimitriash — দিমিত্রি ডিমিত্রাশ ।

Michaïse — মিখাইসে ।

Marinda — মারিন্দা ।

* Αν θέλετε μπορείτε να έρθετε σε επαφή με την ActionAid και μέσω της οργάνωσης να στείλετε τα καρτ-ποστάλ σας στα παιδιά στο Μπανγκλαντές (<http://education.actionaid.gr/epikoinonia>).

Για να έχουν πάντα σοδειά

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | χαρτιά A4 |

{ Ο Σαλίμ ξαφνικά διαπιστώνει: «Χάθηκε η σοδειά! Τώρα τι θα κάνουμε;» }

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ας προσπαθήσουμε να βοηθήσουμε το Σαλίμ και την οικογένειά του ώστε να έχουν πάντα σοδειά.

Φτιάξτε ένα χάρτη με τις σκέψεις της ομάδας σας: Διαβάστε την ιστορία του Σαλίμ (στην ενότητα του πράσινου) και στο κεντρικό κουτάκι γράψτε από τι αποτελούνταν η σοδειά. Αριστερά γράψτε τις αιτίες για τις οποίες χάθηκε η σοδειά (τόσο αυτή που αναφέρεται στην ιστορία, καθώς και άλλες πιθανές αιτίες). Δεξιά γράψτε τι θα προτείνατε στο Σαλίμ και στην οικογένειά του να κάνουν, για να έχουν πάντα σοδειά.

Μπορείτε να φτιάξετε το χάρτη σας σε ένα φύλλο χαρτί ή στον υπολογιστή (<https://www.text2mindmap.com>)

ΔΥΣΚΟΛΕΥΣΤΕ ΝΑ ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΕ ΚΑΤΙ; ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΠΟΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΕΣΑΣ!

1. Προσπαθήστε να περιγράψετε την εικόνα.
2. Χρησιμοποιήστε την αγαπημένη σας μηχανή αναζήτησης στο Διαδίκτυο και βρείτε πληροφορίες για τις πλωτές φάρμες.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Floating_Agricultural_Field.JPG

3. Διαβάστε και τα παρακάτω άρθρα:

- Επισιτιστική κρίση προ των πυλών για 1,7 δισ. ανθρώπους στον πλανήτη. Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 10-10-2011, <http://goo.gl/Jm7fXd>
- Κλιματικές αλλαγές και αναπτυσσόμενος κόσμος, BBC Greek, <http://goo.gl/zZAsci>

ΕΡΓΟ ΤΗΣ ACTIONAID ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ

Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στο Μπανγκλαντές

Η κλιματική αλλαγή έχει επιφέρει πολλές απειλές για τις κοινότητες στην περιοχή Faridpur, στο Μπανγκλαντές. Ωστόσο, η βοήθεια που τους δίνεται μέσα από το έργο της ActionAid να προσαρμοστούν στις πλημμύρες, στις ασταθείς θερμοκρασίες και στις βροχοπτώσεις και να αυτο-οργανώνονται για να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους από την τοπική αυτοδιοίκηση, τους έκανε πιο ανθεκτικούς.

Οι γυναίκες αυτής της κοινοτικής οργάνωσης έχουν δημιουργήσει ένα πρόγραμμα κοινωνικών δασικών έργων μέσω των οποίων θα γίνει μίσθωση γης από την κυβέρνηση και συλλογική διαχείριση. Πέρα από τα φαρμακευτικά φυτά, τις ζωτροφές και τα καυσόξυλα, το δάσος τους δίνει ευχάριστη σκιά και σταθεροποιεί τα εδάφη τους.

«Συνηθίζαμε να τρώμε μισό ρύζι, μισή άμμο», λέει η Nurjahan Begum, αντιπροέδρος της επιτροπής (με το μπλε σάρι στην εικόνα). «Με αυτό το έργο, τώρα έχουμε υγιή εδάφη, γρασιδί, προστασία από τον ήλιο, και ένα μέρος για να βόσκουν οι αγελάδες και οι κατσίκες μας».

«Διαχειριζόμαστε το δάσος μαζί. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να κόψει ένα δέντρο χωρίς άδεια από το σύνολο της ομάδας. Αρχικά οι σύζυγοί μας δεν καταλάβαιναν γιατί θέλαμε να δημιουργήσουμε αυτό το δάσος, αλλά τώρα βλέπουν την αξία του».

«Δε φοβόμαστε πλέον τις πλημμύρες. Έχουμε χτίσει τα σπίτια μας, και έχουμε κάνει την προετοιμασία μας. Έχουμε μέρη να πάμε και να πάρουμε και τα ζώα μας. Οι πλημμύρες στην πραγματικότητα έχουν βοηθήσει το έδαφος. Θέλουμε τις πλημμύρες επειδή τώρα είμαστε έτοιμες», προσθέτει η πρόεδρος της επιτροπής Rahela Begum (με το τουρκουάζ σάρι στην εικόνα).

© NayanTara Gurung Kakshapati/ActionAid

Ταξίδι: αναψυχη ή αναγκαιότητα;

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | εκτυπωμένος χάρτης και ο πίνακας με τους ορισμούς (ένα για κάθε ομάδα) | αν η τάξη διαθέτει βιντεοπροβολέα, ο χάρτης μπορεί να προβληθεί εκεί |

{ Ο Σαλίμ μονολογεί: «Τι θα κάνουμε αν η κατάσταση συνεχιστεί έτσι; Πώς θα ζήσουμε; Ίσως χρειαστεί να φύγουμε κι εμείς για κάπου αλλού.» }

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

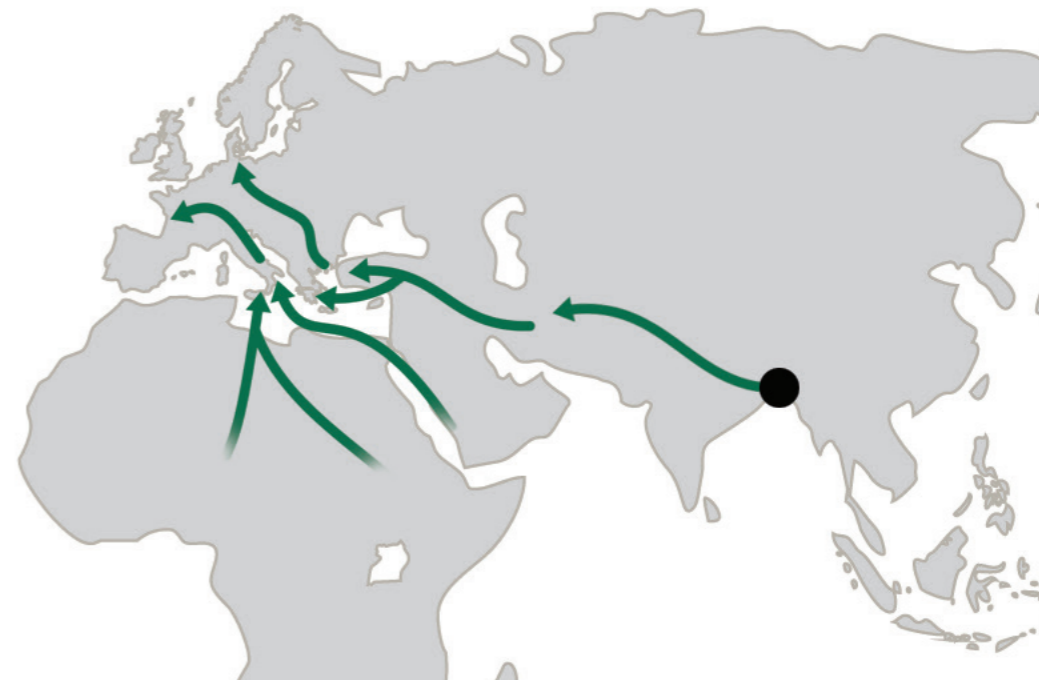
Πολλοί άνθρωποι για διάφορους λόγους αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το μέρος που ζουν και να πάνε κάπου αλλού.

1. Τι σας έρχεται στο μυαλό όταν ακούτε τις λέξεις μετανάστης και πρόσφυγας; Καταιγισμός ιδεών από τους/τις μαθητές /-τριες (ολομέλεια).
2. Κάθε ομάδα ας μελετήσει τον παρακάτω πίνακα:

	Μετανάστης	Πρόσφυγας
Ορισμός	Αυτός που μετακινείται από την πατρική γη σε άλλο τόπο της ίδιας χώρας ή σε ξένη χώρα με σκοπό κυρίως την εργασία.	Αυτός που αναγκάζεται να φύγει από τον τόπο της μόνιμης διαμονής του ή από την πατρίδα του για πολιτικούς, οικονομικούς, θρησκευτικούς ή περιβαλλοντικούς λόγους.
Νομικό καθεστώς	Υπόκειται στους νόμους της χώρας υποδοχής. Μπορεί να έρθουν μόνο αν έχουν εργασία ή μια θέση για να ζήσουν.	Καθορίζεται από τα Ηνωμένα Έθνη.
Λόγος μετακίνησης	Ο μετανάστης συνήθως καθοδηγείται από οικονομικούς παράγοντες, ή θέλει να είναι κοντά στην οικογένεια του.	Ο πρόσφυγας είναι αναγκασμένος να μετακινηθεί για λόγους όπως ο φόβος δίωξης του που οφείλεται σε πόλεμο, στη θρησκεία του, ή στις πολιτικές του πεποιθήσεις. Επίσης για περιβαλλοντικούς λόγους όπως η αποδάσωση, η παγκόσμια υπερθέρμανση, φυσικές καταστροφές, πυρηνικά και βιομηχανικά ατυχήματα.
Επανεγκατάσταση	Συνήθως μπορεί να βρει ένα σπίτι στη νέα του χώρα.	Από το στρατόπεδο συγκέντρωσης προσφύγων μεταφέρονται σε τρίτη χώρα. Συνήθως δεν μπορούν να επιστρέψουν στη δική τους χώρα.

3. Επαναλαμβάνεται η αρχική ερώτηση αυτή τη φορά προς τις ομάδες των μαθητών και συμπληρώνεται ο αρχικός καταιγισμός ιδεών με αυτά που αναφέρουν οι ομάδες.

4. Οι πράσινες γραμμές και βέλη στον παρακάτω χάρτη δείχνουν το μεταναστευτικό ταξίδι που κάνουν κάποιοι άνθρωποι από διάφορες περιοχές του κόσμου σε κάποιες άλλες.

Ξεκινώντας από το μαύρο κύκλο, όπου βρίσκεται το Μπανγκλαντές, παρατηρήστε το μεταναστευτικό ταξίδι των κατοίκων αυτής της χώρας προς την Ευρώπη.

- Σε ποιες χώρες της Ευρώπης πηγαίνουν οι μετανάστες από το Μπανγκλαντές; (αναφέρετε ενδεικτικά 2-3 χώρες). Για να απαντήσετε στην παραπάνω ερώτηση, βοηθηθείτε από τον πολιτικό πολυχάρτη της Ευρώπης (<http://goo.gl/gjFw8r>)

Όπως φαίνεται και στον παραπάνω χάρτη, μια από τις χώρες της Ευρώπης στις οποίες καταφθάνουν μετανάστες από το Μπανγκλαντές είναι και η Ελλάδα. Συζητήστε με την ομάδα σας και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι επιπτώσεις μπορεί να έχει το παραπάνω γεγονός για τη χώρα μας;
- Πώς φαντάζεστε ότι θα είναι η ζωή των ανθρώπων αυτών εδώ; Τι δυσκολίες μπορεί να αντιμετωπίσουν;
- Από ποιες άλλες χώρες υποδεχόμαστε στην Ελλάδα μετανάστες;

* Στο τέλος του βιβλίου θα βρείτε μια συνέντευξη από ένα μετανάστη από το Μπανγκλαντές, που ζει στην Σάμο. Διαβάστε την στην τάξη, είτε πριν, είτε μετά από την παραπάνω συζήτηση.

5. Διαβάστε το άρθρο «Όταν βυθίζεται ο κόσμος» (<http://goo.gl/Pmhcbj>). Στη συνέχεια συζητήστε με την ομάδα σας και προσπαθήστε να απαντήσετε στην παρακάτω ερώτηση:
  - Ποιος ήταν ο λόγος που ανάγκασε πολλούς κατοίκους από το Μπανγκλαντές να μετακινηθούν σε άλλες χώρες;
6. Κάθε ομάδα μαθητών/-τριών κάνει μια συνολική παρουσίαση στην ολομέλεια, βάσει των απαντήσεων της στις ερωτήσεις των παραπάνω δραστηριοτήτων.

Το δέντρο της δράσης!

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | αντίγραφο αποσπάσματος παραμυθιού | αντίγραφο εικόνας δέντρου | χαρτιά Α4 |

Έεε! Τι είναι αυτό το μέρος και πηγαίνετε όλοι προς τα εκεί;* φωνάζει.

Αντί για απάντηση, όλοι δείχνουν με μια κίνηση προς την πινακίδα της εισόδου: ΚΛΩΣΤΟ-ΨΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ RANA PLAZA. Μπαίνει μέσα. Παντού κυριαρχεί το γκρι. Η ζέστη αφόρητη, η ατμόσφαιρα αποπνικτική και άνθρωποι να δουλεύουν ακατάπαυστα όπου κι αν στρέψει το βλέμμα του. Ξαφνικά ένα χέρι τον αρπάζει.

“Τι χαζεύεις εδώ; Εσύ πρέπει να είσαι με τα υπόλοιπα παιδιά”, είναι η τελευταία κουβέντα που ακούει προτού τον πετάξουν σε ένα σκοτεινό δωμάτιο.

Μόλις τα μάτια του συνθιζούν στο σκοτάδι, μένει έκπληκτος με αυτό που αντικρίζει: εκατοντάδες άνθρωποι, όλοι με τα ίδια ανέκφραστα πρόσωπα να δουλεύουν με τον ίδιο ακατάπαυστο ρυθμό, να κόβουν και να ράβουν τα ίδια μονόχρωμα μπλουζάκια.

(...) Έτσι λοιπόν ο Σαλίμ κάθεται σε μια ραπτομηχανή και αρχίζει να δουλεύει. Ώρες ατέλειωτες ράβει και ξαναράβει τα ίδια μπλουζάκια το ένα μετά το άλλο, χωρίς να κάνει ούτε λεπτό διάλειμμα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1. Διαβάστε στην τάξη το παραπάνω απόσπασμα από το παραμύθι.
2. Στο Μπανγκλαντές υπάρχουν πολλά δέντρα που δίνουν στους ανθρώπους τα υπέροχα φρούτα μάνγκο! Χωριστείτε με τους συμμαθητές σας σε ομάδες. Φροντίστε ώστε κάθε ομάδα να έχει από μια εικόνα του δέντρου.
3. Συζητήστε με τους συμμαθητές σας και στη συνέχεια γράψτε στον κορμό του δέντρου τα προβλήματα που αντίκρισε ο Σαλίμ στο Rana Plaza. Στις ρίζες του δέντρου γράψτε τι νομίζετε ότι πρέπει να κάνει ο Σαλίμ για να πετύχει τις λύσεις στα προβλήματα. Τέλος, ζωγραφίστε μερικά ζουμερά μάνγκο, δηλαδή τους καρπούς του δέντρου, και μέσα ή δίπλα τους γράψτε τις λύσεις στα προβλήματα που του προτείνετε!

Στο Μπανγκλαντές, με βάση στοιχεία του 2011, ζουν συνολικά 36.807.326 παιδιά!

4. Γράψτε στις θέσεις του παρακάτω πίνακα πόσα περίπου εκατομμύρια παιδιά ζουν στη χώρα. Στρογγυλοποιήστε στα εκατομμύρια τον παραπάνω αριθμό.

			0	0	0	0	0	0

5. Διαβάστε με τους συμμαθητές σας τον παρακάτω πίνακα. Με βάση το συνολικό αριθμό παιδιών που βρήκατε παραπάνω, υπολογίστε πόσα παιδιά ηλικίας 5-14 ετών δουλεύουν και πόσα φοιτούν στο σχολείο στο Μπανγκλαντές. Στη συνέχεια, γράψτε στη στήλη “Αριθμός” τα αποτελέσματα των πράξεών σας. Τι παρατηρείτε; Αν θέλετε, μπορείτε να γράψετε τα αποτελέσματα των υπολογισμών σας στα κλαδιά του δέντρου!

Παιδιά	Ηλικία	Ποσοστό	Αριθμός
Δουλεύουν	5-14	Περίπου 10%	
Φοιτούν στο σχολείο	5-14	Περίπου 8%	

Στο Μπανγκλαντές το 45,5% των παιδιών ηλικίας 5-14 ετών εργάζονται σε αγροτικές δουλειές, το 36% σε υπηρεσίες και το 18.5% στη βιομηχανία.

6. Φτιάξτε ένα πίνακα κι ένα κυκλικό διάγραμμα με αυτά τα στοιχεία. Δώστε ένα τίτλο για το γράφημά σας.
7. Γράψτε τα παραπάνω δεδομένα στα κλαδιά του δέντρου!

ΤΟ ΉΞΕΡΕΣ ΟΤΙ...

Παιδιά στο Μπανγκλαντές εργάζονται στη γεωργία και σε διάφορες μορφές υπηρεσιών. Η παιδική εργασία παρατηρείται περισσότερο στις αγροτικές περιοχές από ό, τι στις αστικές. Το είδος της εργασίας των παιδιών διαφέρει ανάλογα με τη γεωγραφική περιοχή. Τα παιδιά που εργάζονται στις παράκτιες περιοχές απασχολούνται κυρίως στο ψάρεμα γαρίδας, στην επεξεργασία αποξηραμένων ψαριών, στη συλλογή μελιού και φύλλων τσαγιού καθώς και στην πτηνοτροφία. Αντίθετα, τα παιδιά που εργάζονται στις βόρειες περιοχές απασχολούνται στην τοπική βιομηχανία τσιγάρων, στην εξόρυξη αλατιού, σε βιοτεχνίες κατασκευής υποδημάτων, ρούχων, κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, παιχνιδιών, σαπουνιού, στον τεμαχισμό πλοίων και στην κατασκευή επίπλων.

Πολλά παιδιά εξαναγκάζονται στην επαιτεία, στο λαθρεμπόριο τσιγάρων, ναρκωτικών και όπλων. Ένας μεγάλος αριθμός τους εξωθείται στην σεξουαλική εκμετάλλευση συχνά ως αποτέλεσμα της εμπορίας ανθρώπων.

πηγή: <http://goo.gl/EofKcG> United States Department of Labor

Ένα μπλουζάκι έχει πολλά να σου πει

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | 2 μπλουζάκια (ένα φτιαγμένο σε χώρα της ΕΕ και ένα σε χώρα του αναπτυσσόμενου κόσμου) | η εικόνα με το υπόμνημα εκτυπωμένα σε φύλλα Α4 για κάθε ομάδα |

Μόλις τα μάτια του συνηθίζουν στο σκοτάδι, μένει έκπληκτος με αυτό που αντικρίζει: εκατοντάδες άνθρωποι, όλοι με τα ίδια ανέκφραστα πρόσωπα να δουλεύουν με το ίδιους τους ακατάπαυστους ρυθμούς, να κόβουν και να ράβουν τα ίδια μονόχρωμα μπλουζάκια.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

1. Ο/η εκπαιδευτικός δείχνει τα δύο μπλουζάκια (βλ. υλικά) και τα δίνει στις ομάδες των μαθητών να τα περιεργαστούν. Σε τι νομίζετε ότι διαφέρουν; Γίνεται καταιγισμός ιδεών στην ολομέλεια.
2. Μετά τον αρχικό καταιγισμό γίνονται και οι ακόλουθες συμπληρωματικές ερωτήσεις: Πώς και πού νομίζετε ότι φτιάχτηκαν; Πώς μπορούμε να δούμε σε ποια χώρα έχει φτιαχτεί το μπλουζάκι; Πώς φτάνουν στα χέρια μας;
3. Έχετε ποτέ ακούσει τον όρο «Δίκαιο και Αλληλέγγυο Εμπόριο»; (ο/η εκπαιδευτικός κάνει αποσαφήνιση της έννοιας «αλληλέγγυος»). Τι φαντάζεστε ότι σημαίνει; Πόσο εύκολο είναι να προμηθευτείτε τέτοια προϊόντα στην καθημερινότητά σας;

* Στην περίπτωση που οι μαθητές δεν έχουν ξανακούσει τον όρο είτε στα ελληνικά, είτε στα αγγλικά, μπορείτε να προτείνετε μια άσκηση «κατασκοπίας» για μερικές μέρες, στην τοπική αγορά, πριν πραγματοποιήσετε την δραστηριότητα και τον καταιγισμό.

* Στο Γλωσσάρι θα βρείτε έναν πλήρη ορισμό του Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου.

Β' ΜΕΡΟΣ

1. Μελετήστε την εικόνα με το μπλουζάκι της διπλανής σελίδας.
2. Ο βασικός μισθός στην Ελλάδα είναι 586€. Υπολογίστε, βάσει της παραπάνω εικόνας, πόσα μπλουζάκια θα πρέπει να φτιάξει ένας εργάτης για να κερδίσει 586€.
3. Έχοντας υπόψη όσα μελετήσατε παραπάνω για το Δίκαιο και Αλληλέγγυο Εμπόριο συζητήστε με την ομάδα σας και απαντήστε στην παρακάτω ερώτηση: Αν αγοράζατε ένα μπλουζάκι που είχε παραχθεί σύμφωνα με τους κανόνες Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου και δίνετε 10€ πως νομίζετε ότι θα μοιραζόταν το ποσό; (Δείτε ξανά την εικόνα με το μπλουζάκι, ώστε να συμπεριλάβετε όλους όσους έχουν κέρδος από την παραγωγή μιας μπλούζας).

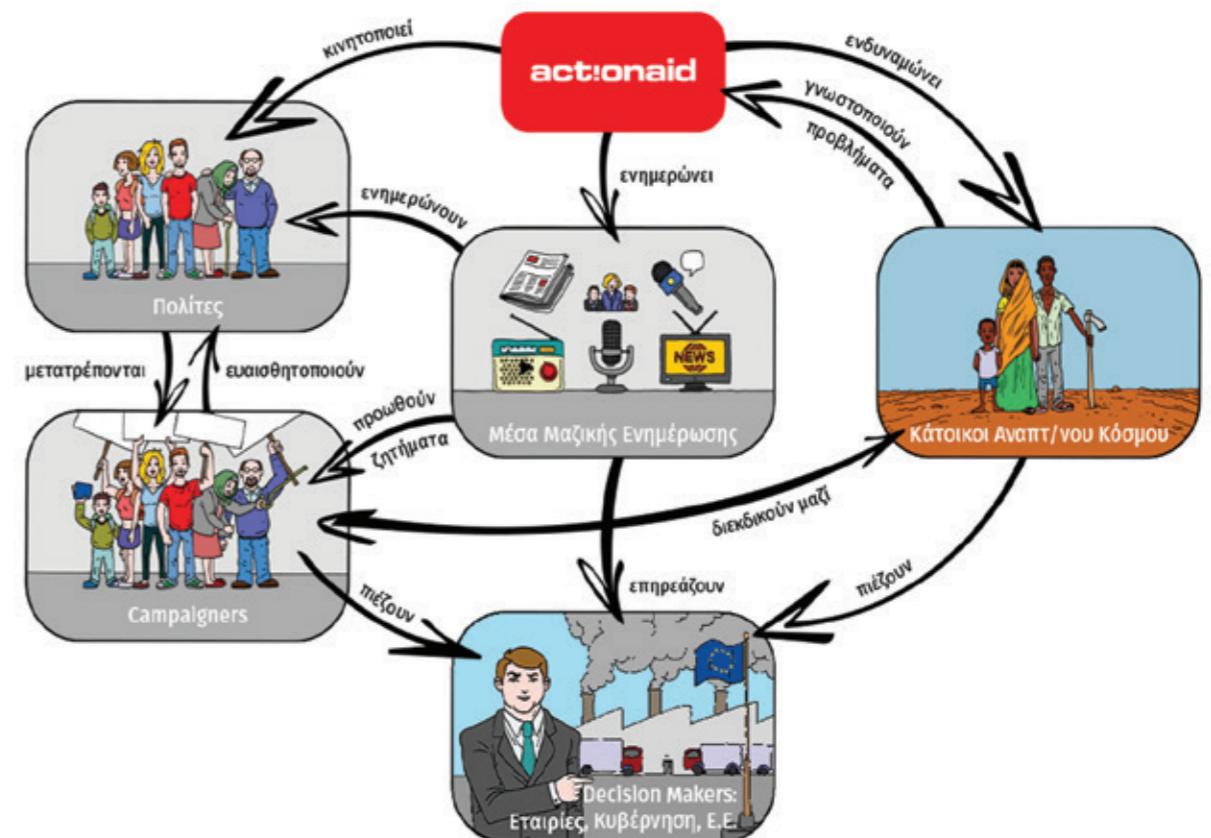
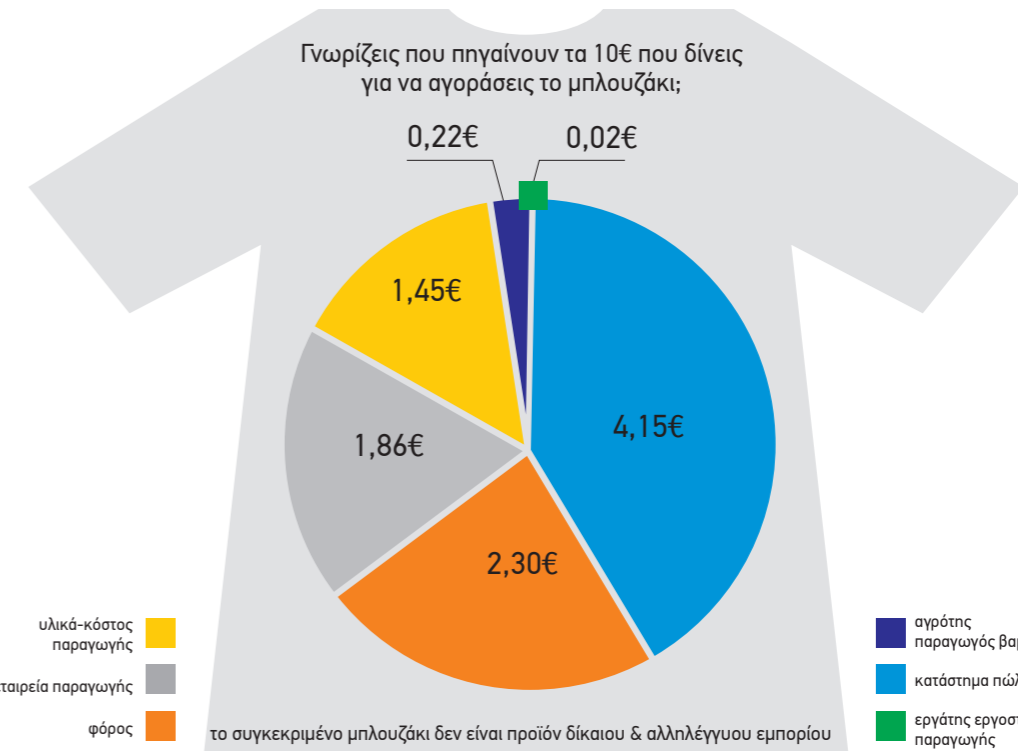
* Μπορείτε να φτιάξετε μια λίστα ή ένα γράφημα πίτας στον υπολογιστή με τη χρήση ενός υπολογιστικού φύλλου.

Γ' ΜΕΡΟΣ

1. Παρατηρήστε το σχήμα της διπλανής σελίδας.
2. Τοποθετήστε την ιστορία μιας μπλούζας που κατασκευάζεται στο Μπανγκλαντές, μέσα στο παραπάνω σχήμα και συζητήστε ποιος ο ρόλος σας ως καταναλωτές. Ποιες θα ήταν οι επιπτώσεις στις ζωές των εργατών σε εργοστάσια κλωστοϋφαντουργίας στο Μπανγκλαντές αν όλοι εμείς οι καταναλωτές σταματούσαμε να αγοράζουμε ρούχα που κατασκευάζονται εκεί;

ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ

- Ενημερωθείτε για το Δίκαιο και Αλληλέγγυο Εμπόριο στην Ελλάδα στο δικτυακό τόπο <http://fairtrade.gr>, καθώς και για την παγκόσμια εκστρατεία Clean Clothes <http://www.cleanclothes.org>
- Ενημερωθείτε από το ντοκιμαντέρ της ActionAid Hellas "Made in Bangladesh", για το πολύνεκρο ατύχημα στην κλωστοϋφαντουργία Rana Plaza και τις λύσεις σχετικά με το παγκόσμιο εμπόριο ενδυμάτων, που προτείνουν οι ίδιοι οι εμπλεκόμενοι σε αυτό <http://goo.gl/ygUFHb>
- Επίσης, δείτε τι προτείνει η ActionAid στους πολίτες και πώς φέρνουμε όλοι μαζί την αλλαγή: <http://www.actionaid.gr/campaigns-change>

Ακατάπαυστη δουλειά για τα μικρά παιδιά εξετάζοντας τις συνέπειες

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | χαρτόνι Α4 με εκτυπωμένες τις καρτέλες για κόψιμο | χαρτί με υπόδειγμα διαγράμματος συνεπειών (τόσα όσες και οι ομάδες) | κόλλες στικ |

ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ RANA PLAZA. Μπαίνει μέσα. Παντού κυριαρχεί το γκρι. Η ζέστη αφόρητη, η ατμόσφαιρα αποπνικτική και άνθρωποι να δουλεύουν ακατάπαυστα όπου κι αν στρέψει το βλέμμα του. Ξαφνικά ένα χέρι τον αρπάζει.

“Τι χαζεύεις εδώ; Έσύ πρέπει να είσαι με τα υπόλοιπα παιδιά”, είναι η τελευταία κουβέντα που ακούει προτού τον πετάξουν σε ένα σκοτεινό δωμάτιο.

Μόλις τα μάτια του συνθίζουν στο σκοτάδι, μένει έκπληκτος με αυτό που αντικρίζει: εκατοντάδες άνθρωποι, όλοι με τα ίδια ανέκφραστα πρόσωπα να δουλεύουν με τον ίδιο ακατάπαυστο ρυθμό, να κόβουν και να ράβουν τα ίδια μονόχρωμα μπλουζάκια.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1. Κάντε ένα καταιγισμό ιδεών στην ολομέλεια με το εξής έναυσμα: Έχετε ποτέ αναλογιστεί ποιες θα ήταν οι συνέπειες στη ζωή σας αν αντί να πηγαίνατε σχολείο, ήσασταν ένα από τα παιδιά της παραπάνω ιστορίας, που ο Σαλίμ είδε να εργάζονται στην κλωστοϋφαντουργία;
2. Κόψτε τις διπλανές κάρτες. Ποιες κάρτες νομίζετε ότι συνδέονται άμεσα μεταξύ τους (ποιες αποτελούν συνέπεια της άλλης);
3. Συζητήστε με την ομάδα σας και κολλήστε τις κάρτες στη θέση που νομίζετε ότι ταιριάζει στο παρακάτω σχήμα, ώστε να φτιάξετε το διάγραμμα των συνεπειών της παιδικής εργασίας. Εκτός από τα κάθετα βέλη προσπαθήστε να βρείτε και απεικονίσετε και άλλες σχέσεις με οριζόντια ή λοξά βέλη.
4. Έχετε σκεφτεί και κάποιες επιπλέον συνέπειες; Συζητήστε με την ομάδα σας και κόψτε όσες κάρτες χρειάζεστε από το παρακάτω υπόδειγμα. Μετά μπορείτε να τις συμπληρώσετε με ένα σύντομο κείμενο, που θα περιγράφει τη συνέπεια, και να τις κολλήσετε στο παραπάνω διάγραμμα, συνδέοντάς τις με τις υπόλοιπες με ένα ή περισσότερα βέλη.

* Ενημερωθείτε από το ντοκιμαντέρ της ActionAid Hellas “Made in Bangladesh”, για το πολύνεκρο ατύχημα στην κλωστοϋφαντουργία Rana Plaza, <http://goo.gl/yyUFHb>

ΑΥΤΟ ΤΟ ΗΞΕΡΕΣ;

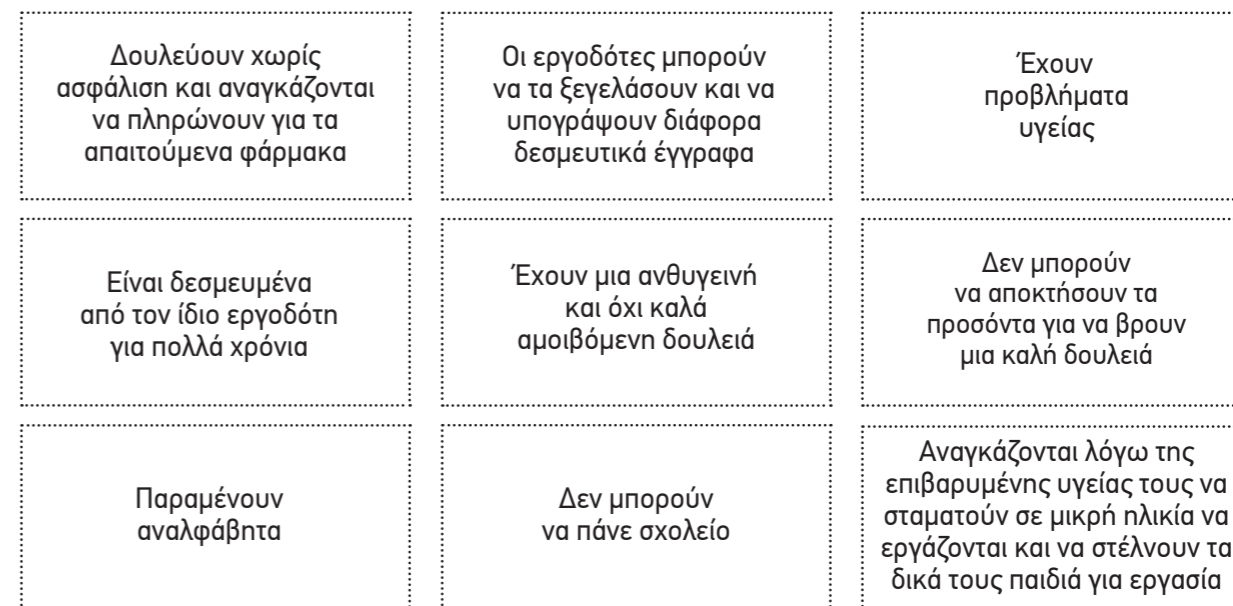
Παιδική εργασία στο Μπανγκλαντές:

- Περισσότερα από το 5% των παιδιών που εργάζονται παγκοσμίως βρίσκεται στο Μπανγκλαντές (εφημερίδα *The Nation*, 25-11-2004).
- Η πλειοψηφία των παιδιών που εργάζονται στο Μπανγκλαντές είναι 12-17 ετών ωστόσο περίπου το ¼ (24%) είναι παιδιά 5-10 ετών (*Bangladesh Bureau of Statistics*, 2002-2003).
- Πέρα από τα παιδιά που εργάζονται, περίπου τα μισά παιδιά στο Μπανγκλαντές (49,5%) εμπλέκονται σε απλήρωτες δραστηριότητες.

Βιομηχανία υφασμάτων στο Μπανγκλαντές

- Το 2013, 4 εκατομμύρια άνθρωποι (δηλαδή περίπου ο πληθυσμός του λεκανοπεδίου της Αττικής), κυρίως γυναίκες από φτωχές οικογένειες, δούλευαν σε βιομηχανίες έτοιμων ενδυμάτων στο Μπανγκλαντές
- Το Μπανγκλαντές είναι, μετά την Κίνα, η δεύτερη στον κόσμο χώρα στις εξαγωγές ενδυμάτων εταιρειών του δυτικού κόσμου (60% Ευρώπη, 40% Η.Π.Α.)
- Το 2012 η βιομηχανία υφασμάτων απασχολούσε το 45% των εργαζομένων σε βιομηχανίες στη χώρα, ωστόσο συνεισέφερε μόνο στο 5% το συνολικού εθνικού εισοδήματος του Μπανγκλαντές.

πηγή: <https://en.wikipedia.org>

Για τον/την εκπαιδευτικό: Ενδεικτικό διάγραμμα συνεπειών.

Μα πώς να ζήσει κανείς με τόσο κόσμο;

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | εικόνες υπερπληθυσμού | καρτέλες λύσεων | χαρτοταινία |

Τι απίστευτη φασαρία είναι αυτή! Ασταμάτητα κορναρίσματα, μαρσαρίσματα από μηχανές κι ένα βουητό να σου τρυπάει το κεφάλι! Γύρω τους αμέτρητα αυτοκίνητα, τρίτροχα ποδήλατα, μεγάλοι δρόμοι, μαγαζιά, διαφημίσεις και η ατμόσφαιρα κόκκινη και αποπνικτική.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

1. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες.
2. Ανά ομάδες παρατηρούν για λίγη ώρα τις εικόνες των σελίδων 28-29, και συζητούν ποια προβλήματα μπορεί να έχει η ζωή σε μια τέτοια πόλη.
3. Καταγράφουν τις σκέψεις τους και στη συνέχεια περιγράφουν στην ολομέλεια το πρόβλημα μαζί με τις πιθανές συνέπειες που έχει το πρόβλημα στη ζωή των ανθρώπων της πόλης.
4. Ο δάσκαλος κάνει έναν εννοιολογικό πίνακα με βάση τις λέξεις που βρήκαν τα παιδιά.
5. Τα παιδιά κατασκευάζουν αλυσίδες προβλημάτων με τις λέξεις που έγραψαν και προσθέτουν καινούριες, π.χ.:

πολύς κόσμος → μεγάλη κατανάλωση προϊόντων → ρύπανση → μόλυνση → αρρώστιες

Β' ΜΕΡΟΣ

1. Αφού συζητήσουν με το δάσκαλο για τις επιπτώσεις του υπερπληθυσμού, κάθε ομάδα παίρνει από μια κάρτα με μια πιθανή πρόταση επίλυσης του προβλήματος.
2. Η κάθε ομάδα έχει 15 λεπτά να αναπτύξει ένα σχέδιο δράσης με συγκεκριμένες ενέργειες με βάση τη πρόταση επίλυσης που επέλεξε.

περιβαλλοντική
συνείδηση

πρωτοβάθμια
εκπαίδευση για όλους

καταπολέμηση
ανεργίας

οικογενειακός
προγραμματισμός

εμπύκωση-ενδυνάμωση
ενήλικων γυναικών

Γ' ΜΕΡΟΣ

1. Ο δάσκαλος σχηματίζει μια γραμμή στη τάξη με χαρτοταινία. Σχεδιάζει 10 γραμμές που αντιπροσωπεύουν ισότιμα ποσοστά 10% 20% ... 100%.
2. Στη συνέχεια διατυπώνει μία-μία τις παρακάτω ερωτήσεις και τα παιδιά ανάλογα με τη πρόβλεψη τους πρέπει να σταθούν στο ανάλογο ποσοστό.
3. Στη συνέχεια ο δάσκαλος ανακοινώνει το σωστό ποσοστό και τα παιδιά μετακινούνται στη γραμμή ανάλογα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Τι ποσοστό επί του παγκόσμιου πληθυσμού αποτελούν οι κάτοικοι της Ασίας; 60 %
- Τι ποσοστό επί του παγκόσμιου πληθυσμού αποτελούν οι κάτοικοι της Ευρώπης; 11.5 %
- Τι ποσοστό επί του παγκόσμιου πληθυσμού είναι χριστιανοί; 33 %
- Τι ποσοστό επί του παγκόσμιου πληθυσμού είναι μουσουλμάνοι ; 22 %
- Τι ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού είναι αναλόγητο; 15 %
- Τι ποσοστό επί του παγκόσμιου πληθυσμού αποτελούν οι κάτοικοι του Μπανγκλαντές; 2.10 %
- Τι ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού του Μπανγκλαντές ζει σε αστικό κέντρο; 30 %
- Πόσο πιστεύετε θα είναι το ποσοστό το 2050; 50 %
- Τι ποσοστό επί του παγκόσμιου πληθυσμού έχει ως μητρική γλώσσα τα αγγλικά; 15 %
- Τι ποσοστό επί του παγκόσμιου πληθυσμού έχει ως μητρική γλώσσα τα μπάνγκλα; 5,5 %
- Τι ποσοστό επί του παγκόσμιου πληθυσμού έχει ως μητρική γλώσσα τα κινέζικα; 3 %

* Ο δάσκαλος μπορεί να αναφέρει πολλές ακόμα ερωτήσεις με ποσοστά.

* Χρήσιμοι σύνδεσμοι: <https://goo.gl/M5kAPP>

ΑΥΤΟ ΤΟ ΗΞΕΡΕΣ;

Η Ντάκα, η πρωτεύουσα του Μπανγκλαντές, είναι μια πόλη 7 εκατομμυρίων κατοίκων και καταλαμβάνει έκταση 360 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Η πυκνότητα του πληθυσμού της είναι 43.797 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Ο ρυθμός αύξησης είναι 4,2% ετησίως ένας από τους μεγαλύτερους στην Ασία. Η αύξηση του πληθυσμού της οφείλεται στην εσωτερική μετανάστευση κυρίως από τις αγροτικές περιοχές. Στην πόλη εκτός από τα αυτοκίνητα και τα άλλα μέσα μεταφοράς, κυκλοφορούν και 400.000 ρίκσο (τρίκυκλα ποδήλατα).

Παρότι οι υποδομές της είναι οι πιο αναπτυγμένες στη χώρα, είναι μία μητρόπολη που παλεύει με προβλήματα όπως η ρύπανση, το κυκλοφοριακό και η έλλειψη υπηρεσιών ικανών να εξυπηρετήσουν τον αυξανόμενο πληθυσμό.

Η αυξανόμενη ατμοσφαιρική ρύπανση και η μόλυνση των υδάτων που προκαλούνται από την κυκλοφοριακή συμφόρηση και τα βιομηχανικά απόβλητα αντιστοίχως αποτελούν σοβαρά προβλήματα που επηρεάζουν τη δημόσια υγεία και την ποιότητα της ζωής στην πόλη. Οι υγρότοποι γύρω από τη Ντάκα εξαφανίζονται, καθώς επικωματώνονται για την κατασκευή πολυκατοικιών και άλλες χρήσεις. Μαζί με τη ρύπανση, η καταστροφή των βιοτόπων απειλεί να καταστρέψει μεγάλο μέρος της τοπικής βιοποικιλότητας.

πηγή: <https://en.wikipedia.org/wiki/Dhaka>

Κυκλοφοριακό χεριομπέρδεμα

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | χαρτόνι Α4 με εκτυπωμένες τις καρτέλες για κόψιμο | χαρτί με υπόδειγμα διαγράμματος συνεπειών (τόσα όσες και οι ομάδες) | κόλλες στικ |

Τι απίστευτη φασαρία είναι αυτή! Ασταμάτητα κορναρίσματα, μαρσαρίσματα από μηχανές και ένα βουητό να σου τρυπάει τα αυτιά! Γύρω τους αμέτρητα αυτοκίνητα, τρίτροχα ποδήλατα, μεγάλοι δρόμοι, μαγαζιά, διαφημίσεις και η ατμόσφαιρα κόκκινη και αποπνικτική.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Έχετε βρεθεί ποτέ σε κυκλοφοριακή συμφόρηση; Πώς θα χαρακτηρίζατε αυτή την κατάσταση;

Πάμε να δούμε πως είναι να είσαι μέσα σε «κυκλοφοριακομπερδέματα» αλλά και να προσπαθήσουμε να δώσουμε λύση σε αυτά!!

1. Φτιάξτε έναν σφικτό κύκλο, όπου οι ώμοι σας θα είναι κολλητά ο ένας με τον άλλο.
2. Κλείστε τα μάτια σας και προεκτείnete τα χέρια σας στο κέντρο του κύκλου, όπου τα χέρια σας προσπαθούν να βρουν δύο άλλα χέρια.
3. Τολμήστε να μπλέξετε τα χέρια σας πάνω και κάτω από τα χέρια άλλων και να καταλήξετε κρατώντας τις παλάμες δύο διαφορετικών συμμετεχόντων. Έτσι δημιουργείται ένα «χεριομπέρδεμα», με χέρια να βρίσκονται προς όλες τις κατευθύνσεις: πάνω, κάτω, σταυρωμένα, κ.λ.π.
4. Ανοίξτε τα μάτια σας και δείτε πού βρίσκεστε.
5. Αρχίστε να ξεμπερδεύετε τα χέρια σας, χωρίς να αφήσετε τις παλάμες που κρατάτε! Τελικός σας στόχος να ξαναγίνετε σιγά-σιγά ένας κύκλος, χωρίς «χεριομπέρδεμα».
6. Μη βιάζεστε! Χρειάζεται να είστε σιωπηλοί και να εμπιστεύεστε τα σώματά σας. Για καλύτερα αποτελέσματα μπορείτε να μιλάτε όταν κάποιος χρειάζεται βοήθεια για να ξεμπλοκάρουν.

Τώρα που έχετε ολοκληρώσει την δραστηριότητα, πώς νιώσατε μέσα από τα «χεριομπερδέματα» σας; Δυσκολευτήκατε να ανοίξετε πάλι τον κύκλο και γιατί;

φωτογραφία: ©«Dance improvisations», Justine Reeve

ΗΞΕΡΕΙΣ ΠΩΣ

ΜΟΛΙΣ ο επισκέπτης φτάνει στην Ντάκα, την πρωτεύουσα του Μπανγκλαντές, παρατηρεί αμέσως κάτι διαφορετικό. Μέσα στην ανθρωποθάλασσα υπάρχει μια στρατιά από ποδήλατα ρίκσο! Ατέλειωτα ποτάμια από τέτοια οχήματα κατακλύζουν τους δρόμους και τα σοκάκια, μεταφέροντας ανθρώπους και αγαθά. Στην Ντάκα, το ρίκσο εξακολουθεί να αποτελεί δημοφιλές μέσο μεταφοράς. Ενώ τα δηλωμένα ρίκσο είναι περίπου 80.000, γενικά πιστεύεται ότι πολύ μεγαλύτερος αριθμός κυκλοφορεί στους δρόμους κάθε μέρα. Μάλιστα, η Ντάκα έχει χαρακτηριστεί «παγκόσμια πρωτεύουσα των ρίκσο»! Τα ρίκσο όμως, είναι και ένας επιβλαβής παράγοντας στο οξύ κυκλοφοριακό πρόβλημα της Ντάκα. Η συντριπτική πλειοψηφία τους κυκλοφορεί παράνομα, χωρίς άδεια, ενώ αποτελούν ένα πρώτης τάξεως εμπόδιο για μια... πιο κανονική ροή των τετράτροχων οχημάτων!

Έχετε σκεφτεί ποιος άλλος μπορεί να είναι οι αιτίες του κυκλοφοριακού προβλήματος στην Ντάκα;

Πάμε να δούμε κάποιες από αυτές μαζί, μέσα από ένα δικό σας δελτίο ειδήσεων.

- Χωρίζετε την τάξη σε έξι διαφορετικές ομάδες και στην κάθε ομάδα δίνετε μία από τις έξι καρτέλες με τις αιτίες του κυκλοφοριακού. Ξεκινάτε από τις προηγούμενες πληροφορίες για τα ρίκσο. Η κάθε ομάδα συζητά την καρτέλα της, και στη συνέχεια τα παιδιά την διαβάζουν στην ολομέλεια σαν να είναι δημοσιογράφοι, που παρουσιάζουν δελτίο ειδήσεων. Ιδανικά σκάνονται όρθιοι ή κάθονται γύρω από την έδρα! Μπορείτε ακόμα να ενθαρρύνετε τα «παιδιά-κοινό» να κάνουν ερωτήσεις στα «παιδιά-δημοσιογράφους»! Όταν διαβάσουν όλες τις καρτέλες, μπορούν να πραγματοποιήσουν ένα debate ή να μοιραστούν τις σκέψεις τους πάνω σε ό,τι άκουσαν. Στο τέλος, δείτε τις φωτογραφίες της προηγούμενης δραστηριότητας (σελ. 28-29) και ψάξτε για περισσότερες στο διαδίκτυο!

Η ρυμοτομία της πόλης και ο υπερπληθυσμός:
Η Ντάκα δεν είναι καλά σχεδιασμένη και είναι επίσης μια πυκνοκατοικημένη πόλη!

Ανεπαρκείς και μη σωστά σχεδιασμένοι δρόμοι: Η Ντάκα έχει πολύ ανεπαρκή οδικά δίκτυα. Για μια τυπική πόλη, όπου η ελάχιστη απαίτηση σε δρόμους είναι 25%, η Ντάκα έχει μόνο 7,5% της συνολικής της έκτασης. Το 30% αυτού του 7,5% δρόμων καταλαμβάνεται από πλανόδιους πωλητές και καταστημάτάρχες. Ως αποτέλεσμα, τα οχήματα δεν έχουν αρκετό χώρο για να περάσουν.

Ετερογενή οχήματα και ανεπάρκεια των δημόσιων συγκοινωνιών: Η Ντάκα είναι μια πόλη ετερογενών οχημάτων. Από ρίκσο μέχρι το τελευταίο μοντέλο αυτοκινήτου, από μηχανικά σε μη-μηχανικά, από αργά σε πολύ γρήγορα. Είναι αρκετά δύσκολο να ελέγχουν όλα αυτά τα οχήματα στον ίδιο δρόμο, δεδομένου ότι έχουν διαφορετική ικανότητα ταχύτητας. Εκτός από αυτό, το σύστημα δημόσιων μεταφορών στην πόλη της Ντάκα δεν είναι επαρκές και καλά σχεδιασμένο. Αντί για μεγάλα και ευρύχωρα λεωφορεία, υπάρχει μεγάλος αριθμός μίνι-λεωφορείων και ιδιωτικών αυτοκινήτων που συμβάλλει μόνο στο να μεταφέρονται λίγοι επιβάτες και στην αύξηση της κυκλοφοριακής συμφόρησης.

Ανεπαρκείς ρυθμίσεις για τη στάθμευση και τις οδικές αποφράξεις: Οι περιορισμένες ρυθμίσεις για τη στάθμευση είναι μια άλλη σημαντική αιτία της υπερβολικής κυκλοφορίας στην Ντάκα. Είναι πλέον μια τακτική των οδηγών να παρκάρουν τα αυτοκίνητα στο δρόμο. Ακόμη και κατά τη διάρκεια των ωρών αιχμής, οι οδηγοί φορτώνουν και ξεφορτώνουν οχήματα στους πολυσύχναστους δρόμους.

ΑΚΟΥΣΤΕ ΚΑΙ ΑΥΤΟ ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ!!!

Σύμφωνα με ορισμένες πηγές, υπάρχουν περίπου 650 δισταυρώσεις στη Ντάκα, αλλά μόνο 60 φανάρια!

Μια εικόνα ίσον χίλιες λέξεις

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | ζωγραφιές παιδιών Happy Home | χαρτιά A4 |

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1. Με τους συμμαθητές σας στην τάξη δημιουργήστε ομάδες το πολύ των 5 ατόμων.
2. Μοιραστείτε τις ακόλουθες ζωγραφιές των κοριτσιών που μένουν στο Happy Home της Ντάκα. Φροντίστε ώστε σε κάθε ομάδα να αντιστοιχεί μια ζωγραφιά.
3. Συζητήστε με τους συμμαθητές σας ποιες καταστάσεις μπορεί να απεικονίζουν οι ζωγραφιές, σε ποιο μέρος μπορεί να εκτυλίσσονται, τι μπορεί να λένε οι ήρωες. Χρησιμοποιώντας τη φαντασία σας και όσα συζητήσατε, γράψτε μια μικρή ιστορία!
4. Παίξτε ένα θεατρικό παιχνίδι! Χωρίστε την ιστορία σας σε σκηνές. Κρατήστε την αφηγηματική της μορφή όπου σας χρειάζεται, μοιραστείτε ρόλους και δώστε τους "λόγια". Έτσι θα έχετε φτιάξει ένα μικρό θεατρικό έργο!
5. Οι ομάδες παρουσιάστε το έργο σας στην ολομέλεια της τάξης! Αν θέλετε μπορείτε να εξασφαλίσετε τις σχετικές γονικές συγκαταθέσεις και να φωτογραφίσετε ή/και βιντεοσκοπήσετε το έργο σας!

ΔΙΑΔΩΣΤΕ ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ!

Επικοινωνήστε με τον Εκπαιδευτικό Τομέα της ActionAid Ελλάς στη διεύθυνση <http://education.actionaid.gr/epikoionia> για να τους κοινοποιήσετε τα έργα σας.

Τα κορίτσια στο Happy Home της Ντάκα θα χαρούν να επικοινωνήσουν μαζί σας. Ζητήστε από τον Εκπαιδευτικό Τομέα της ActionAid Ελλάς να σας φέρουν σε επαφή με τα κορίτσια και να τους στείλετε τα δικά σας έργα είτε μέσω του συμβατικού είτε μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Το κυκλοφοριακό χάος στην Ντάκα!

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

Τα παιδιά μοιράζονται σε πέντε ομάδες και η κάθε ομάδα παίρνει από έναν ρόλο.

- Οι ρόλοι είναι:
- 1) γρήγορα και μοντέρνα αυτοκίνητα
  - 2) ρίκσο
  - 3) πλανόδιοι πωλητές
  - 4) μίνι-λεωφορεία με πολύ κόσμο μέσα
  - 5) αυτοκίνητα παρκαρισμένα

1. Τοποθετείστε άτακτα τα θρανία και τις καρέκλες στην τάξη σας έτσι ώστε να μοιάζει με την Ντάκα, ως προς το ότι δεν έχει κανένα πλάνο και ρυμοτομία.
2. Όσοι είστε «παρκαρισμένα αυτοκίνητα» και «πλανόδιοι πωλητές», πάρτε τις θέσεις σας κάπου μέσα σε αυτούς τους χαοτικούς δρόμους. Οι υπόλοιποι, προσπαθήστε να κινηθείτε μέσα σε αυτούς με όλες τις δυσκολίες που συναντάτε.

* Η δραστηριότητα μπορεί να γίνει πέντε φορές ώστε όλα τα παιδιά να περάσουν από όλους τους ρόλους.

Πώς νιώσατε μέσα σε αυτή την πόλη; Μπορείτε να γράψετε κάτι για αυτό ή και να το μοιραστείτε προφορικά με την ολομέλεια της τάξης.

Β' ΜΕΡΟΣ

1. Προσπαθείστε τώρα να σχεδιάσετε την τάξη σας έτσι ώστε οι δρόμοι να είναι ξεκάθαροι και η εικόνα της Ντάκα να δείχνει καλά ρυμοτομημένη και σχεδιασμένη. Πάρτε λοιπόν τώρα τα θρανία και τις καρέκλες και ό,τι άλλο και αρχίστε να σχεδιάζετε! Υιοθετήστε τους ίδιους ρόλους με το Α' ΜΕΡΟΣ και δείτε τώρα τι αλλάζει.
2. Συζητήστε στην ολομέλεια της τάξης τις αλλαγές που βιώσατε τώρα. Υπάρχει κάτι που νιώσατε πως ακόμα δεν είναι λειτουργικό; Τι είναι αυτό;
3. Χωριστείτε σε ομάδες των τεσσάρων ή ορίστε έναν γραμματέα της ομάδας και καταγράψτε πιθανές λύσεις στο πρόβλημα της κυκλοφοριακής συμφόρησης στην Ντάκα.
4. Παρουσιάστε και συζητήστε τις πιθανές λύσεις με την ολομέλεια της τάξης.

ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ!

Για ακόμα καλύτερη αίσθηση του κυκλοφοριακού στην Ντάκα μπορείτε να παρακολουθήσετε τα 3 παρακάτω βίντεο, που θα βρείτε στο κανάλι vimeo του Εκπαιδευτικού τμήματος της ActionAid με password: send my friend to school 2015 (<https://vimeo.com/142124098>, <https://vimeo.com/142124458> & <https://vimeo.com/142124465>).

Γνωρίστε την Sharmin!

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | φωτογραφίες της Sharmin |

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1. Δείτε στην τάξη την παρακάτω 1^η φωτογραφία της Sharmin. Πόσο χρόνων νομίζετε ότι είναι; Πού βρίσκεται; Γιατί νομίζετε ότι είναι τόσο όμορφα ντυμένη; Πώς νομίζετε ότι περνά τη μέρα της; Συζητήστε τις απαντήσεις στην τάξη.
2. Στη συνέχεια δείτε τη δεύτερη φωτογραφία της Sharmin και διαβάστε την πραγματική ιστορία της. Η Sharmin είναι 10 χρόνων. Ζούσε μαζί με την ανάπηρη μητέρα στους δρόμους της Ντάκα, την πρωτεύουσα του Μπανγκλαντές. Για να επιζήσουν αναγκάζονταν να ζητιανεύουν κι η ίδια να μην πηγαίνει στο σχολείο. Όταν ήταν 4 χρόνων οι άνθρωποι της ActionAid της προσέφεραν στέγη κι ασφάλεια σε ένα από τα Happy Homes της πόλης. Η αλήθεια είναι ότι στη Sharmin λείπει η μητέρα της, όμως χαμογελά χαρούμενα στο φακό καθώς πλέον παρακολουθεί καθημερινά τα μαθήματά της και δεν ζητιανεύει!
3. Ποια δικαιώματα της Sharmin παραβιάστηκαν στη ζωή της; Γιατί νομίζετε ότι συνέβη αυτό; Τι επιπτώσεις νομίζετε ότι είχε στη ζωή της; Με ποιο τρόπο λύθηκε το πρόβλημα;

Παρακολουθήστε στην τάξη το βίντεο της ActionAid στη διεύθυνση <https://youtu.be/Cρν0tbtdZPc> για να μάθετε περισσότερα σχετικά με τα Happy Homes στην Ντάκα του Μπανγκλαντές.

ΑΝΑΛΑΒΕΤΕ ΔΡΑΣΗ!

Υποστηρίξτε με την τάξη ή το σχολείο σας τη δράση της ActionAid Ελλάς δωρίζοντας ένα ποσό για τα Happy Homes του Μπανγκλαντές.

© Θοδωρής Γούτας/ ActionAid Ελλάς

Πώς θα μπορούσε να 'ναι αλλιώς;

- Πώς σε λένε;
- Σίκα.
- Και πόσων χρονών είσαι;
- 13.
- Μα παντρεύεσαι τόσο μικρή; ρωτάνε με ένα στόμα τα παιδιά.
- Δεν ήταν δική μου απόφαση. Το όνειρό μου ήταν να συνεχίσω το σχολείο για να έχω ένα καλύτερο μέλλον. Όμως ο άντρας μου επέμενε πολύ να με παντρευτεί και οι γονείς μου δυσκολεύονταν να συντηρήσουν όλα μου τα αδέρφια. Αυτή έμοιαζε να είναι η καλύτερη επιλογή...

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

Μια εικόνα, χίλιες λέξεις!

Ετοιμαστείτε να παρουσιάσετε στην τάξη μια «παγωμένη εικόνα» από τη ζωή της Σίκα.

1. Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες των 3-6 ατόμων, ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών στην τάξη. Η κάθε ομάδα έχει 5 λεπτά για να παρουσιάσει στους άλλους μια "φωτογραφία" από την ζωή της Σίκα, χωρίς κίνηση, παρά μόνο με την θέση του σώματός τους, σαν αγαλματάκια. Το θέμα μπορείτε είτε να το δώσετε έτοιμο στα παιδιά, ή να τα αφήσετε να το σκεφτούν μόνα τους. Μπορεί να είναι μια στιγμή από το σχολείο, από την ώρα του φαγητού, από το γάμο, από το μέλλον της. Παροτρύνετε τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν την φαντασία τους.
2. Μια-μια ομάδα παρουσιάζει τη δουλειά της. Όσο παρουσιάζει ακίνητη μια ομάδα, τα υπόλοιπα παιδιά προσπαθούν να μαντέψουν τι απεικονίζεται.
2. Χωρίς να "ξεπαγώσουν" πλησιάστε κάποιο από τα παιδιά, και κάντε του μια ερώτηση (π.χ. Ποιος είσαι; Τι κάνεις τώρα; Τι νιώθεις; Τι σκέφτεσαι;). Δεν χρειάζεται να αναπτυχθεί διάλογος, αρκεί να ακουστούν οι φωνές των παιδιών!

Β' ΜΕΡΟΣ

Όρα να ενσαρκώσετε την Σίκα στην τάξη σας!

Σε ένα σημείο που βλέπουν όλα τα παιδιά τοποθείστε μια καρέκλα. Λέτε: «Αυτή είναι η καρέκλα της Σίκα. Όποιο παιδί νιώθει πως θέλει να καθίσει εδώ, ας έρθει». Δεν έχει σημασία αν είναι αγόρι ή κορίτσι, το παιδί που θα κάτσει στην καρέκλα είναι η Σίκα. Τα υπόλοιπα παιδιά του θέτουν ερωτήσεις κι εκείνο απαντά όντας μέσα στο ρόλο του. Δεν προηγείται καμιά προετοιμασία και όσοι κάνουν τις ερωτήσεις, πρέπει να δεχτούν όλες τις απαντήσεις. Εμπυκνώστε τα παιδιά ρωτώντας τους: «Τι θα θέλατε να μάθετε για την Σίκα;». Μερικές ακόμα ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι: Γιατί παντρεύεσαι; Πώς νιώθεις που παντρεύεσαι; Σου λείπει η οικογένειά σου; Τι σου αρέσει να κάνεις; Πώς ήταν το σχολείο σου; Τι ονειρεύεσαι για το μέλλον; Τι θα 'θελες να αλλάξει;

Σε περίπτωση που σηκωθούν περισσότερα παιδιά, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε άλλες καρέκλες, βάζοντας την μια πλάτη στην άλλη ή σε κύκλο. Σημαντικό είναι να μην έχουν τα παιδιά που θα μπουν σε ρόλο βλεμματική επαφή μεταξύ τους. Έτσι θα μπορέσουν να μιλήσουν πιο ελεύθερα. Τα επιπλέον παιδιά μπορούν να αποτελέσουν τους γονείς της Σίκα, τα αδέρφια, τον άντρα της, τους γονείς της, τους γείτονες. Μπορείτε να ορίσετε εσείς σε ποιον θέτουν τα παιδιά ερωτήσεις κάθε φορά (π.χ. Τι θα θέλατε να ρωτήσετε τον πατέρα της Σίκα;). Εναλλακτικά τα παιδιά μπορούν να διαλέξουν μόνα τους κάθε φορά σε ποιον θα κάνουν την ερώτηση.

Το παιδί στην καρέκλα απαντάει αυθόρμητα ό,τι πιστεύει το ίδιο ότι θα απαντούσε ο χαρακτήρας που υποδύεται. Όταν μιλούν τα συναισθήματα καμιά απάντηση δεν είναι σωστή ή λάθος!

Γ' ΜΕΡΟΣ

Ο γάμος έχει τελειώσει και η Σίκα κάνει μια βόλτα στα στενά δρομάκια της παραγκούπολης. Καθώς προχωρά, αναρωτιέται τι θα κάνει στο μέλλον.

1. Χωρίστε τα παιδιά σε δύο παράλληλες γραμμές σε απόσταση περίπου ενός μέτρου και με πρόσωπο η μια γραμμή προς την άλλη. Έπειτα σηκώνουν τα χέρια ψηλά και τα ενώνουν με το παιδί απέναντί τους σαν τούνελ.
2. Η Σίκα περνάει μέσα από το τούνελ. Καθώς προχωρά το κάθε παιδί της λέει μια λέξη, κάτι που θα την βοηθήσει να συνεχίσει τη ζωή της. Ένα συναίσθημα, μια αξία, ένα αντικείμενο, ένα δώρο για να θυμάται στη ζωή της και να παίρνει δύναμη.

* Αν λόγω χώρου αυτό δεν είναι εφικτό, η Σίκα μπορεί να περπατήσει ελεύθερα ανάμεσα στους μαθητές, χωρίς να έχει δημιουργηθεί τούνελ και ο καθένας να της πει την λέξη που θέλει να της δωρίσει.

Δ' ΜΕΡΟΣ

Διαβάστε την αληθινή ιστορία της Σίκα και συζητήστε για το τι μπορεί να κάνει από εδώ και πέρα στη ζωή της.

Η ιστορία της Σίκα

Η Σίκα Καν είναι 17 χρονών και μένει στο χωριό Μανταργκάντζ, στην επαρχία της Τζαμαλπούρ με τους γονείς της και τα 4 αδέρφια της. Μέχρι τα 13 της πήγαινε κανονικά στο σχολείο και το αγαπημένο της μάθημα ήταν η ισλαμική ιστορία. Τότε, όμως, ένας άντρας 22 χρονών τη ζήτησε σε γάμο. Στην αρχή οι γονείς της αρνήθηκαν, αλλά καθώς αυτός επέμενε, δέχτηκαν τελικά την πρόταση. Στο καινούριο της σπίτι αυτή φρόντιζε για όλες τις δουλειές του σπιτιού χωρίς καμιά βοήθεια από τους γονείς του άντρα της που μένανε μαζί τους. Ο άντρας της πάλι, έλειπε συχνά καθώς η δουλειά του ήταν στην Ντάκα, την πρωτεύουσα του Μπανγκλαντές. Μετά τον δεύτερο χρόνο γάμου, ο άντρας της ζήτησε από τον πατέρα της μια μοτοσυκλέτα. Αυτός αρνήθηκε καθώς κάτι τέτοιο δεν προβλεπόταν στη συμφωνία τους. Από εκείνη τη μέρα η κατάσταση στο σπίτι πήρε πραγματικά τον κατήφορο. Για έναν ολόκληρο χρόνο η Σίκα δεχόταν καθημερινά τόσο ψυχολογική όσο και σωματική βία, μέχρι που μια μέρα τα πράγματα έγιναν τόσο άσχημα που χρειάστηκε να ζητήσει τη βοήθεια των γονιών της. Χωρίς δεύτερη σκέψη της πρότειναν να επιστρέψει στο σπίτι μαζί τους. Έτσι κι έκανε. Εδώ και ένα χρόνο ζει σε ένα περιβάλλον χωρίς βία και δεν ξέρει πλέον πού βρίσκεται ο πρώην άντρας της. Πώς όμως να ζήσεις με αυτό το σημάδι; Θα ήθελε να συνεχίσει το σχολείο και να σπουδάσει ώστε να μπορεί να βοηθήσει την οικογένειά της. Έπειτα να φτιάξει τη δική της οικογένεια και να είναι αυτόνομη. Η στιγμή που αποφάσισε να χωρίσει, όμως, είναι ένα μαύρο σημείο στην ζωή της. Παρόλο που είναι μόλις 17 χρονών, δεν έχει πλέον κανένα όνειρο, καμιά επιθυμία. Δεν ελπίζει σε τίποτα, καθώς το παρελθόν της είναι εκεί και δεν την αφήνει να προχωρήσει. Προς το παρόν περνάει την ημέρα της βοηθώντας την μητέρα της με τις δουλειές του σπιτιού. Πώς θα είναι σε 10 χρόνια, της είναι αδύνατο να το φανταστεί.

Φωτογραφία: Σίκα Καν, ©Κάλλι Ρουμेलιώτου/ ActionAid Ελλάς

Debate για την εκπαίδευση

ΑΥΤΟ ΤΟ ΗΞΕΡΕΣ;

Reflect ονομάζεται το βραβευμένο από την UNESCO πρόγραμμα εκπαίδευσης και ενδυνάμωσης ενηλίκων της ActionAid, που εφαρμόζεται σε περισσότερες από 60 χώρες. Το πρόγραμμα στηρίζεται στη θεωρία του Βραζιλιάνου παιδαγωγού Paulo Freire, σύμφωνα με την οποία η καταπολέμηση της φτώχειας συνδέεται άμεσα με την εκπαίδευση, καθώς αυτή αποτελεί μέσο ενδυνάμωσης. Μαθαίνοντας, λοιπόν, γραφή και ανάγνωση και γνωρίζοντας τα δικαιώματά τους, οι γυναίκες στις πιο φτωχές κοινότητες του κόσμου αλλάζουν τη ζωή τους με τις δικές τους δυνάμεις.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στο <http://www.reflect-action.org/>

Ε' ΜΕΡΟΣ

Η Άσμα είναι ένα κορίτσι που δεν μένει πια με τους γονείς της, αλλά σαν την Μιτουράνι έχει βρει ασφάλεια σε ένα «χαρούμενο σπίτι». Όταν έμαθε για τον γάμο της Σίκα έφτιαξε μια πολύχρωμη ζωγραφιά και σε μια γωνιά της έγραψε μια ευχή. Τι φαντάζεστε ότι δείχνει αυτή η ζωγραφιά; Τι μήνυμα της στέλνει άραγε; Πάρτε καρτί και μαρκαδόρους και ετοιμάστε τη ζωγραφιά που έφτιαξε η Άσμα για τη Σίκα.

Η ιστορία της Άσμα

Η Άσμα Άκτερ Ίτι είναι 13 χρονών και μένει στο Happy Home, στην περιοχή Λάλμπαγκ της Ντάκα μαζί με ακόμα 29 κορίτσια ηλικίας 7-18 ετών. Ο πατέρας της είναι παράλυτος και δεν μπορεί να εργαστεί, ενώ μητέρα της είναι τυφλή και καμιά φορά δουλεύει σαν καθαρίστρια. Πριν δύο χρόνια ζούσε ακόμα με τους γονείς της σε μια παραγκούπολη. Η ζωή τότε ήταν πραγματικά δύσκολη. Τα χρήματα δεν έφταναν ούτε για φαγητό ούτε για να πάει σχολείο. Αναγκάστηκε λοιπόν να το σταματήσει. Τότε, η δασκάλα Σελίνα Άννι και η διευθύντρια του Happy Home Χασίνα Πάρβιν, επισκέφτηκαν το σπίτι της Άσμα και ρώτησαν τους γονείς της αν της επιτρέπουν να έρθει στα Happy Homes, όπου θα μπορούσε να έχει περισσότερες ευκαιρίες. Έτσι κι έγινε. Τα τελευταία δύο χρόνια η ζωή της Άσμα είναι τελείως διαφορετική. Τώρα πλέον έχει στέγη, τροφή, ρούχα και εκπαίδευση. Όχι μόνο πάει σχολείο αλλά μαθαίνει και καινούργια πράγματα όπως αγγλικά, υπολογιστές, μουσική και χορό. Το αγαπημένο της μάθημα είναι τα μαθηματικά. Όταν μεγαλώσει ονειρεύεται να γίνει δασκάλα στο Μπανγκλαντές, καθώς αυτό είναι όχι μόνο δικό της όνειρο αλλά και των γονιών της. Έπειτα θέλει να συνεχίσει τις σπουδές της στο εξωτερικό και να είναι αυτόνομη. Ο γάμος δεν την ενδιαφέρει. Προς το παρόν, όταν δεν έχει σχολείο φτιάχνει μαζί με τα άλλα κορίτσια διάφορα κοσμήματα, τα οποία πουλάνε για να μπορέσουν να καλύψουν τις ανάγκες του Happy Home, όταν οι δωρεές δεν επαρκούν.

Φωτογραφία: Άσμα Άκτερ Ίτι, 13 χρονών, ©Κάλλι Ρουμेलιώτου/ ActionAid Ελλάς

Τι είναι τα Happy Homes;

Αν σας ενδιαφέρει να μάθετε περισσότερα, πηγαίνετε στη Δραστηριότητα «Ένα Χαρούμενο Σπίτι» (σελ. 4) ή στην αναλυτική περιγραφή τους (σελ. 47).

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | αντίγραφα αποσπάσματος από το παραμύθι | αντίγραφα πίνακα απαντήσεων |

Στο παραμύθι μας ο Ράμι λέει θλιμμένα στο φίλο του Σαλίμ:

{ "Σήμερα δε θα έρθω σχολείο. Η χθεσινή καταιγίδα κατέστρεψε τη σκεπή του σπιτιού μας. Θα μείνω εδώ μαζί με τον πατέρα μου για να τη φτιάξουμε". }

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1. Διαβάστε στην τάξη το παραπάνω απόσπασμα από το παραμύθι.
2. Χωριστείτε σε δυο ομάδες. Κάθε ομάδα καλείται να διαπραγματευτεί το ερώτημα: "Από τη στιγμή που ο Ράμι θέλει να βοηθήσει τον πατέρα του να επισκευάσουν τη σκεπή, να πάει ή να μην πάει στο σχολείο;"
3. Γράψτε στον πίνακα το ερώτημα. Στη συνέχεια κατασκευάστε έναν πίνακα απαντήσεων με δύο στήλες. Στην κορυφή της δεξιάς στήλης γράψτε "ΝΑΙ" και στην αντίστοιχη αριστερή "ΟΧΙ". Μπορείτε να φωτοτυπήσετε και να μοιραστείτε αντίγραφα του παρακάτω πίνακα.
4. Στις ομάδες σκεφτείτε, συζητήστε και γράψτε τα επιχειρήματα της ομάδας σας και στις δυο στήλες του πίνακα.
5. Πάρτε το λόγο ως ομάδες για να υποστηρίξετε τις απόψεις σας στην ολομέλεια της τάξης. Καταγράψτε όλες τις απαντήσεις όλων των ομάδων στις ανάλογες στήλες του πίνακα ώστε να είναι ορατές από όλους.

Πολλές εμπειρίες, μία λίστα!

ανασκοπική δραστηριότητα

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | φωτοτυπημένες λίστες ΑΒΓ | ένα μεγάλο πανί (προαιρετικά) |

{ "Τι απίστευτη περιπέτεια είναι τελικά το ταξίδι για το σχολείο!" }

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

Μπαίνοντας στην τάξη, ο Σαλίμ αποφασίζει να κάνει μια λίστα με όλα όσα του έκαναν εντύπωση στο ταξίδι. Δεν έχει όμως πολύ χρόνο, καθώς σε 2-3 λεπτά θα έρθει η δασκάλα του στην τάξη και το μάθημα θα αρχίσει! Χωρίς να χάσει άλλη ώρα, ανοίγει το τετράδιό του. Έχει ακούσει πως υπάρχουν τετράδια με γραμμές πάνω στις οποίες γράφουν τις λέξεις. Στο δικό του σχολείο όμως, όλα τα παιδιά χρησιμοποιούν ολόλευκες σελίδες, σαν αυτή που έχει τώρα μπροστά του. Γράφει λοιπόν τα γράμματα της αλφαβήτας με τη σειρά και ετοιμάζεται να αποτυπώσει τις ιδέες του στο χαρτί. Τι λέτε; Θέλετε να τον βοηθήσουμε να συμπληρώσει την λίστα με όσα είδε και έζησε σε αυτό το ταξίδι;

Δεν έχετε παρά να ακολουθήσετε τις εξής απλές οδηγίες:

Συμπληρώστε τη λίστα ΑΒΓ (θα τη βρείτε παρακάτω). *Τι λέξεις σας έρχονται στο μυαλό όταν σκέφτεστε τον δρόμο του Σαλίμ για το σχολείο;* Μπορεί να είναι κάτι που ακούσατε μέσα στην ιστορία του, μια εικόνα που σας έμεινε, ένα συναίσθημα που νιώσατε. Βρείτε στη λίστα το γράμμα από το οποίο αρχίζει η λέξη και γράψτε τη δίπλα του!

* Δεν χρειάζεται να γράψετε με τη σειρά! "Σκανάρετε" πολλές φορές το αλφάβητο. Πηγαίνετε πάνω, κάτω, δεξιά, αριστερά, και σε όποιο γράμμα σας έρθει κάποια ιδέα, καταγράψτε την! Αφήστε τη σκέψη σας να σας οδηγήσει ανάμεσα στα γράμματα!

* Αν σε κάποιο γράμμα σκεφτείτε παραπάνω λέξεις, υπέροχα! Γράψτε τες κι αυτές! Κι αν σε κάποιο άλλο δεν σας έρθει τίποτα, ε... δεν χάλασε κι ο κόσμος! Αφήστε το απλά κενό!

Θυμηθείτε! Έχετε μόνο 3 λεπτά!

Β' ΜΕΡΟΣ

Συγκρίνετε την λίστα σας με του διπλανού σας! *Πόσες ίδιες λέξεις έχετε γράψει;* Πάρτε το αγαπημένο σας χρώμα και κυκλώστε τες! *Τι γράψατε διαφορετικό;* Προσπαθήστε να συμπληρώσετε μαζί όλα τα κενά της λίστας σας!

Γ' ΜΕΡΟΣ

Στη λίστα που φτιάξατε μαζί απεικονίζεται η δική σας οπτική για την ιστορία του Σαλίμ. Ώρα να την παρουσιάσετε στην τάξη με έναν τρόπο λίγο... διαφορετικό! Ίσως έχετε προσέξει πως πολλές φορές αρκεί να δούμε πώς κινείται το σώμα κάποιου για να καταλάβουμε τι θέλει να μας πει, χωρίς καν να ακούσουμε τη φωνή του. Παρατηρήστε όταν μιλάει κάποιος φίλος σας. Συνήθως τα χέρια του ακολουθούν τα λόγια του, κινούνται ανάλογα με το τι θέλει να μας πει. Πώς κινούνται οι καρποί του; τα δάχτυλά του; Πόσο έντονες είναι οι κινήσεις όταν είναι ενθουσιασμένος! Πόσο ήρεμες όταν είναι χαλαρός! Σαν με κάποιο μαγικό τρόπο τα χέρια μας να γίνονται η εικόνα της φωνής μας. Μοιάζει λίγο με την Νοηματική, την μητρική γλώσσα των κωφών! Τι λέτε; Θα μπορούσαμε να το δοκιμάσουμε αυτό σε ζευγάρια; Πάμε να το προσπαθήσουμε! Πώς;

1. Ο ένας από τους δύο κάθεται σε μια καρέκλα και καλύπτει το σώμα του με ένα κομμάτι πανί εκτός από το κεφάλι του. Αυτός θα είναι η "φωνή" του Σαλίμ.

2. Ο δεύτερος μαθητής βρίσκεται κρυμμένος από πίσω του. Το μόνο που μπορούμε να δούμε είναι τα χέρια του, περίπου στο ίδιο ύψος που είναι κανονικά τα χέρια του πρώτου παιδιού, έτσι ώστε να φαίνονται σαν πραγματικά δικά του!

* Αν δεν έχετε πανί, ο ένας μαθητής κρύβει τα χέρια του πίσω από το σώμα του και ο άλλος περνάει τα δικά του κάτω από τις μασχάλες του μπροστινού!

3. Η "φωνή" του Σαλίμ (πρώτο παιδί) αρχίζει να περιγράφει την ιστορία του, χρησιμοποιώντας όσες λέξεις θυμάται από την λίστα σας! *Τι είδε; Τι έζησε; Πώς ένιωσε;*

4. Όσο ακούμε την "φωνή" του Σαλίμ τα "χέρια του" (δεύτερο παιδί) προσπαθούν να τον ακολουθήσουν! Κινούνται δηλαδή ανάλογα με αυτό που ακούν, σαν να είναι πραγματικά τα χέρια του Σαλίμ που μας μιλάει.

Πειραματιστείτε!

Δοκιμάστε να δείτε τι αποτέλεσμα έχει όταν "τα χέρια" κάνουν κινήσεις που δεν ταιριάζουν με τον τόνο και τα λεγόμενα "της φωνής". Ή πείτε την ιστορία με ύφος... ιδιαίτερο! Δοκιμάστε να την πείτε σαν να είστε τρομαγμένοι, νυσταγμένοι, ερωτευμένοι, θυμωμένοι, θαν να πθευδίδετε, σαν αγόρι, σαν κορίτσι! Παίξτε με τον τόνο, την ένταση και την χροιά της φωνής σας! Σίγουρα η κάθε ομάδα θα έχει κάτι ενδιαφέρον να σας δείξει!

ΛΙΣΤΑ ΑΒΓ

Α		Ν	
Β		Ξ	
Γ		Ο	
Δ		Π	
Ε		Ρ	
Ζ		Σ	
Η		Τ	
Θ		Υ	
Ι		Φ	
Κ		Χ	
Λ		Ψ	
Μ		Ω	

Το δικό σου μήνυμα ελπίδας σε μπλουζάκι από το Μπανγκλαντές!

ανασκοπική δραστηριότητα

ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ | λευκά χαρτόνια σε μέγεθος αρκετά μεγάλο ώστε τα παιδιά να μπορούν να κόψουν ένα πατρόν για T-shirt στο μέγεθος τους | μαρκαδόροι |

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Έχετε σκεφτεί τι ρούχα φοράνε οι γενναίοι πρωταγωνιστές μας, Σαλίμ και Μίτου Ράνι; Πώς τα φαντάζεστε; Σε τι διαφέρουν και σε τι μοιάζουν με τα δικά σας;

Ελάτε λοιπόν να τους ντύσουμε με μπλουζάκια που θα σχεδιάσουμε εμείς!

Αν φτιάχναμε για αυτούς ένα μπλουζάκι που να έχει ένα μήνυμα ελπίδας από εμάς, ποιο μήνυμα θα ήταν αυτό;

1. Όλα τα παιδιά παίρνουν το ρόλο του δημιουργού-ράφτη.
2. Το κάθε παιδί σχεδιάζει και κόβει ένα πατρόν για μπλουζάκι.
3. Χρωματίζει τη βάση του πατρόν ανάλογα με το χρώμα της ενότητας που το ενδιαφέρει περισσότερο (πορτοκαλί, πράσινο, γκριζο, κόκκινο ή μπλε).
4. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες, ανάλογα με τα χρώματα των ενότητων που έχουν επιλέξει. Μπορούν να ξαναδιαβάσουν τη συγκεκριμένη ενότητα και να συζητήσουν τι τους έκανε εντύπωση και την διάλεξαν.
5. Τα παιδιά σκέφτονται ατομικά τι μήνυμα ελπίδας (slogan) θέλουν να γράψουν πάνω στα μπλουζάκια τους για να βοηθήσουν τους πρωταγωνιστές μας να βγουν από τις δύσκολες καταστάσεις που περνούν.

Έτσι λοιπόν, στην πράσινη ενότητα ο αγρότης λέει στον Σαλίμ: «**Αν δες να ωθείς, αυτή είναι η ευκαιρία σου**». Τι μήνυμα ελπίδας θα έγραφες στο πατρόν σου για να δώσεις μια ευκαιρία στο περιβάλλον να σωθεί;

Στη γκρι ενότητα διαβάζουμε: «Μουντή ομίχλη απλώνεται και στο βάθος αρχίζει να διακρίνεται ένα γκριζο ποτάμι». Τι μήνυμα ελπίδας θα έγραφες στο πατρόν σου για να διαλύσεις την ομίχλη που πέφτει στο παραμύθι, όταν τα παιδιά αναγκάζονται να δουλέψουν;

Στην κόκκινη ενότητα διαβάζουμε: «Αίμα πολύ ξεχύνεται από την πληγή, πλημμυρίζει την καταθλιπτική ατμόσφαιρα και βάφει κόκκινη την κλωστή». Όμως ο Σαλίμ σε μια στιγμή απογοήτευσης, ενθαρρύνει τη Μίτου και της λέει: «**Μαζί θα τα καταφέρουμε!**». Εσύ πως θα τα καταφέρεις με το μήνυμα ελπίδας σου να σταματήσεις τον πρόωρο γάμο;

Στην μπλε ενότητα διαβάζουμε: «**Αυτό είναι το κλειδί για την ασφάλειά σας**». Τι μήνυμα θα γράφατε εσείς, όσον αφορά την εκπαίδευση, έτσι ώστε να αποτελεί το κλειδί της ασφάλειας των ανθρώπων για το μέλλον;

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΡΑΣΗ - ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

Ελάτε να κάνουμε τη δική μας εκστρατεία ελπίδας μέσα από τα δικά μας μπλουζάκια-πατρόν. Πώς; Μπορείτε να καρφισώσετε τα πατρόν πάνω στις δικές σας μπλούζες με παραμάνες και να κάνετε μια εκστρατεία - παρέλαση μέσα στο ίδιο το σχολείο, προκαλώντας συζητήσεις ή και σχόλια τόσο από τους υπόλοιπους μαθητές όσο και από τους εκπαιδευτικούς!

Εναλλακτικά, μπορείτε να βγείτε στην κοντινή πλατεία, φορώντας τα πατρόν σας και να εμπλέξετε τη τοπική κοινωνία μέσα από συζητήσεις και ερωτήσεις-απαντήσεις. Σίγουρα θα κλέψετε τις εντυπώσεις και θα ευαισθητοποιήσετε το κοινό σας!

ΑΥΤΟ ΤΟ ΗΞΕΡΕΣ;

Οι άνδρες και τα αγόρια, ιδίως στις αστικές περιοχές, φορούν ρούχα δυτικού στυλ. Οι άνδρες και τα αγόρια σε αγροτικές περιοχές φορούν lungi (ένα κυκλικό κομμάτι ύφασμα δεμένο στη μέση που φθάνει έως τους αστραγάλους) με γκέντζι (ένα εσώρουχο). Οι γυναίκες και τα κορίτσια φορούν ένα παραδοσιακό σάρι, ένα μακρύ κομμάτι ύφασμα τυλιγμένο γύρω από το σώμα με έναν ιδιαίτερο τρόπο. Το κόσμημα είναι σημαντικό στην ντουλάπα μιας γυναίκας αλλά και των κοριτσιών. Οι γυναίκες συνήθως δεν φορούν παντελόνια, και οι ενήλικες συνήθως δεν φορούν σορτς. Τα παιδιά στο σχολείο φορούν στολές. Κάθε σχολείο έχει διαφορετική στολή.

©Μιχάλης Φωτάκης / ActionAid Ελλάς

Η οικογένεια της Μίτου Ράνι στο σχολείο. Η Μίτου αγκαλιάζει τη μητέρα της. Τα σάρι και το lungi έχουν τον πρώτο λόγο!

©Μιχάλης Φωτάκης / ActionAid Ελλάς

Κορίτσια στο σχολείο της Madargonj με τις στολές τους!

©Δημήτρης Γούτας / ActionAid Ελλάς

Αγόρια στο σχολείο της Madargonj

Ιστορίες ανθρώπων

Σίκα Καν

τη συνέντευξη πήρε η Κάλλι, στην Μανταργκάντζ το καλοκαίρι 2015

Η Σίκα Καν είναι 17 χρονών και μένει στο χωριό Μανταργκάντζ, στην επαρχία της Τζαμαλπούρ με τους γονείς της και τα 4 αδέρφια της. Μέχρι τα 13 της πήγαινε κανονικά στο σχολείο και το αγαπημένο της μάθημα ήταν η ισλαμική ιστορία. Τότε, όμως, ένας άντρας 22 χρονών τη ζήτησε σε γάμο...

- **Σίκα, παντρεύτηκες πριν 4 χρόνια. Ήταν δική σου απόφαση;**
- *Όταν ήμουν νεότερη, ήμουν αρκετά όμορφη. Η οικογένεια του άντρα μου με είδε και τους άρεσα. Έτσι προτείνανε στους γονείς μου να παντρευτούμε. Στην αρχή αυτοί αρνήθηκαν γιατί ήμουν μικρή, αλλά καθώς αυτός επέμενε, δέχτηκαν τελικά την πρόταση.*
- **Σου άρεσε η ζωή με τον άντρα σου;**
- *Στην αρχή ήταν καλά, μέχρι που έδειξε τον πραγματικό του εαυτό. Στον δεύτερο χρόνο γάμου, ο άντρας μου ζήτησε από τον πατέρα μου μια μοτοσυκλέτα. Αυτός αρνήθηκε και του είπε πως δεν είχαν συμφωνήσει κάτι τέτοιο. Από αυτό το σημείο άρχισαν οι πραγματικές δυσκολίες. Ήταν πραγματικό βασανιστήριο. Ψυχικά και σωματικά. Η πίεση ήταν τεράστια. Προσπαθούσα να διαμαρτυρηθώ αλλά ήταν αδύνατο. Τότε το είπα στους γονείς μου. Με ρώτησαν πώς μπορούν να βοηθήσουν και με παρακάλεσαν να πάρω μια απόφαση. Έτσι αποφάσισα να γυρίσω πίσω. Εδώ δεν κινδυνεύω. Στο σπίτι του άντρα μου όλοι με κακομεταχειρίζονταν. Όχι μόνο ο άντρας μου αλλά και οι γονείς του. Δεν μπορούσα να αντέξω ούτε ψυχικά ούτε σωματικά.*
- **Πώς ήταν μια μέρα σου όσο ήσουν παντρεμένη;**
- *Η δουλειά στο σπίτι ήταν πολύ σκληρή. Έπρεπε να μαγειρεύω, να καθαρίζω, να τους φροντίζω όλους, τον άντρα μου, την μητέρα του και τον πατέρα του. Κανένας δεν με βοηθούσε. Έπρεπε να τα κάνω όλα μόνη μου.*
- **Κι ο άντρας σου τι έκανε;**
- *Ο άντρας μου δούλευε κοντά στην Ντάκα οπότε έλειπε πολύ συχνά. Έμεινε μαζί μας μερικές μέρες, ίσως και έναν μήνα, και μετά επέστρεψε στην δουλειά του. Είτε έλειπε, είτε ήταν εκεί, η κατάσταση για μένα ήταν η ίδια. Το μόνο ενδιαφέρον της οικογένειάς ήταν αν έχουν αρκετά χρήματα. Εγώ ήμουν πιο πολύ σαν παραδουλεύτρα.*
- **Σίκα, αν θες να το μοιραστείς μαζί μου, ποια ήταν η χειρότερη στιγμή στο γάμο σου;**
- *Κάποια στιγμή είχαμε μια συνάντηση στο σπίτι. Εκείνη την μέρα αποφάσισα ότι θα χωρίσω με τον άντρα μου. Εκείνη η μέρα.. είναι γεμάτη με κακές αναμνήσεις. Και στη ζωή μου είναι σαν μια μαύρη κηλίδα.*

Εδώ και ένα χρόνο η Σίκα ζει σε ένα περιβάλλον χωρίς βία και δεν ξέρει πλέον πού βρίσκεται ο πρώην άντρας της. Πώς όμως να ζήσεις με αυτό το σημάδι; Θα ήθελε να συνεχίσει το σχολείο και να σπουδάσει ώστε να μπορεί να βοηθήσει την οικογένειά της. Έπειτα να φτιάξει τη δική της οικογένεια και να είναι αυτόνομη. Η στιγμή που αποφάσισε να χωρίσει, όμως, είναι ένα μαύρο σημείο στην ζωή της. Παρόλο που είναι μόλις 17 χρονών, δεν έχει πλέον κανένα όνειρο, καμιά επιθυμία. Δεν ελπίζει σε τίποτα, καθώς το παρελθόν της είναι εκεί και δεν την αφήνει να προχωρήσει. Προς το παρόν περνάει την ημέρα της βοηθώντας την μητέρα της με τις δουλειές του σπιτιού, την καθαριότητα, το μαγείρεμα και τη φροντίδα των αδερφών της. Πώς θα είναι σε 10 χρόνια, της είναι αδύνατο να το φανταστεί.

Οικογένεια Τζούμο

τη συνέντευξη πήραν η Κατερίνα και ο Μιχάλης, στη Σάμο την άνοιξη 2015

Η τετραμελής οικογένεια Τζούμο αποτελείται από τον Αχμέτ, την σύζυγο του Άννα και τα δύο τους παιδιά, Αλέξανδρο και Άρτεμις. Ο Αλέξανδρος είναι 13 χρονών και η Άρτεμις 7. Κατάγονται από την επαρχία της Κουμίλα στο Μπανγκλαντές, όμως και τα δύο παιδιά γεννήθηκαν στο νησί της Σάμου. Ο Αλέξανδρος ονειρεύεται να γίνει γιατρός και η Άρτεμις δασκάλα. Πριν από 15 περίπου χρόνια ο Αχμέτ αποφάσισε να μεταναστεύσει στην Ελλάδα προς αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής όπου έσπινε το σπιτικό του. Με το ξέσπασμα της κρίσης στην Ελλάδα, αποφάσισαν να πάνε οικογενειακά στο Μπανγκλαντές σε μια προσπάθεια επιστροφής και επανένταξης στην πατρίδα τους. Πολύ σύντομα όμως κατάλαβαν πως πατρίδα τους πια είναι η Ελλάδα και έτσι με τη παρότρυνση των ίδιων των παιδιών επέστρεψαν στη Σάμο.

- **Αλέξανδρε τι θα ήθελες να γίνεις όταν μεγαλώσεις και γιατί;**
  - *Θα ήθελα να γίνω γιατρός γιατί στο Μπανγκλαντές υπάρχουν πολλοί που δεν έχουν δίπλωμα, δεν έχουν τίποτα. Αυτοί λένε ότι είναι γιατροί αλλά οι πιο πολλοί όταν πάνε να σε θεραπεύσουν δεν μπορούνε. Οι μισοί ασθενείς πεθαίνουνε.*
  - **Και ο κόσμος πώς τους εμπιστεύεται; Τι κάνει δηλαδή;**
  - *Απλά πηγαίνει. Δεν ξέρει ποιος είναι αληθινός και ποιος είναι ψεύτικος.*
  - **Αλέξανδρε μπορείς να μας περιγράψεις το σχολείο στο Μπανγκλαντές που πήγαινες; Τι σου άρεσε πιο πολύ στο σχολείο εκεί;**
  - *Το σχολείο εκεί ήταν πολύ μεγάλο με μια αυλή όσο η πλατεία του χωριού. Οι τάξεις ήταν όπως στην Ελλάδα αλλά αντί για θρανία είχαμε μεγάλα τραπέζια που άνοιγαν και έβαζες τα πράγματα σου μέσα. Ήταν υποχρεωτικό να φοράμε στολές αλλά δε μου άρεσε τόσο. Ωστόσο, μου άρεσε πάρα πολύ όταν κάναμε γιορτές γιατί ήταν πάρα πολλά τα παιδιά και ήταν ωραία. Πάρα πολλά όμως! Κάναμε παραστάσεις χορού και γενικά χορεύαμε πολύ!*
  - **Αχμέτ τι δεν σου αρέσει στο Μπανγκλαντές;**
  - *Το μοπιλιάρισμα! Τα αυτοκίνητα εκεί σταματάνε για μια ώρα. Επειδή έχει πάρα πολλά αμάξια σταματάνε και τα λεωφορεία. Αν θέλω να πάω στο Μπανγκλαντές μέσα, από το ένα χωριό στο άλλο χωριό... Πω πω! Παναγία μου! Το λεωφορείο έχει 20 θέσεις, αλλά μπαίνουν 500 μέσα! Εκεί, στην πρωτεύουσα, στην Ντάκα, τρώμαζα όταν περνάγαμε αμάξια. Φασαρία, πολύς κόσμος! Αυτό το πράγμα δεν μου άρεσε καθόλου. Εδώ έχει πολλή ησυχία και γι' αυτό μου αρέσει. Αν με ρωτούσες ποια θεωρώ πατρίδα μου πια θα σου έλεγα την Ελλάδα.*
  - **Αχμέτ τα παιδιά συμμετέχουν σε όλες τις δραστηριότητες του σχολείου εδώ; Ακόμα και στις θρησκευτικές;**
  - *Τηρούμε τα έθιμα της θρησκείας μας αλλά εντασσόμαστε και στη θρησκευτική ζωή εδώ. Το σχολείο με παίρνει τηλέφωνο και με ρωτάνε αν μπορεί ο Αλέξανδρος να έρθει στην εκκλησία και εγώ λέω πως ναι! Αφού ένας θεός υπάρχει για όλους, γιατί να μην πάει;*
  - **Με τι ασχολείσαι στην Ελλάδα Άννα;**
  - *Με τα παιδιά, μαγειρεύω, πάω στον κήπο. Το πρωί ξυπνάω στις έξι και ετοιμάζω τα παιδιά για το σχολείο. Μόλις φύγουν, μαγειρεύω, πλένω τα ρούχα και πάω στον κήπο. Δεν έχω φίλες εδώ γιατί δεν υπάρχουν άλλες γυναίκες από το Μπανγκλαντές. Μόνο μερικές φορές με γυναίκες από τη γειτονιά βρισκόμαστε. Ράβω ρούχα και το έμαθα στο Μπανγκλαντές, στο garments factory. Όμως δεν πληρώνουν καλά στο Μπανγκλαντές.*
- Ο Αχμέτ αρραβωνιάστηκε την Άννα όταν αυτή ήταν σε ηλικία 14 ετών. Η Άννα ολοκλήρωσε το σχολείο μέχρι τα 18 της ενώ στο μεταξύ διάστημα ο Αχμέτ αποφάσισε να φύγει από το Μπανγκλαντές καθώς κατάλαβε ότι δε θα μπορούσε να συντηρήσει την οικογένεια του με τα χρήματα που κέρδιζε στην Ντάκα. Αρχικά, έχοντας βίζα έφτασε στη Τουρκία, όπου πέρασε δύο χρόνια δουλεύοντας. Αργότερα, έφυγε από την Τουρκία και με λεωφορείο έφτασε στην Αθήνα, όπου με παρότρυνση κάποιων φίλων του ήρθε στη Σάμο καθώς είχε ακούσει ότι υπάρχουν εκεί πολλές δουλειές. Μετά από κάποια χρόνια, αφού είχε ενηλικιωθεί πια έφτασε και η σύζυγος του Άννα στη Σάμο, όπου και γέννησε τα δυο τους παιδιά.

Χαΐσνα Παρβίν

τη συνέντευξη πήραν ο Θοδωρής και η Μιράντα στην Ντάκα το καλοκαίρι 2015

Η Χαΐσνα Παρβίν εργάζεται ως υπεύθυνη σ' ένα από τα πέντε Happy Homes που δημιούργησε η ActionAid στην Ντάκα του Μπανγκλαντές. Θέλει να βελτιώσει τη ζωή των άστεγων παιδιών καθώς κι εκείνων που ζουν στις παραγκουπόλεις. Έτσι, καθημερινά φροντίζει για τα γεύματα, τα μαθήματα μουσικής, του χορού και της ζωγραφικής 30 κοριτσιών. Παράλληλα, τα συμβουλεύει...

- **Πώς ήταν οι ζωές των κοριτσιών πριν βρουν καταφύγιο στο Happy Home;**
- *Η επιβίωσή τους ήταν καθημερινά ένας σκληρός αγώνας. Πολλά κορίτσια ήταν θύματα σεξουαλικής κακοποίησης ή βίας από άνδρες, άστεγους, αστυνομικούς ή αλήτες του δρόμου. Δεν σιτίζονταν και δεν πήγαιναν στο σχολείο τακτικά. Κάποια αναγκάζονταν να δουλεύουν σε σπίτια πλουσίων. Κάποιοι από αυτούς τα έδερναν. Υπέφεραν τόσο ψυχικά όσο και σωματικά. Με λίγα λόγια, είχαν στερηθεί πολλά Ανθρώπινα Δικαιώματα πριν φιλοξενηθούν στο Happy Home.*
- **Τι σε κάνει να νιώθεις ικανοποιημένη με το έργο σου;**
- *Σε συνεργασία με την ActionAid παρέχουμε ένα ασφαλές περιβάλλον για την ανατροφή των ευάλωτων κοριτσιών που τώρα απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους. Αισθάνομαι η πιο ευτυχισμένη γυναίκα του κόσμου όταν βλέπω καθημερινά τα χαμόγελά τους!*
- **Ποιες είναι οι προκλήσεις και τα προβλήματα που αντιμετωπίζεις στο Happy Home;**
- *Υπάρχουν άνθρωποι που αμφιβάλουν για το συνολικό μας εγχείρημα. Θυμάμαι όταν επισκέφτηκα την παραγκούπολη για να διερευνήσω την κατάσταση των παιδιών του δρόμου και να τους γνωρίσω το έργο μας στα Happy Homes. Πολλοί με παρεξήγησαν και με θεώρησαν ως απαγωγέα παιδιών! Μερικές φορές ο ιδιοκτήτης του διαμερίσματος που στεγαζόμαστε κόβει το ηλεκτρικό ρεύμα για να τιμωρήσει τα παιδιά...*

Η Χαΐσνα χάρεται με τις καλές επιδόσεις των κοριτσιών στο σχολείο και στεναχωριέται όταν λόγω της υποχρηματοδότησης δεν μπορεί να ικανοποιήσει όλες τις ανάγκες τους. Όμως, οργανώνει ένα δίκτυο από εκπαιδευτικούς και διευθυντές σχολείων που μπορούν να μεταφέρουν στην τοπική κοινωνία το όραμα και το έργο των Happy Homes.

Η συνομιλήτριά μας στέλνει ένα μήνυμα στους Έλληνες μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς: να φροντίζουν για την εκπαίδευση των παιδιών, να είναι καλοί άνθρωποι και να βοηθούν με το έργο τους στην καταπολέμηση της φτώχειας. Τέλος, να μη διακρίνουν τους ανθρώπους με βάση το χρώμα, τη θρησκεία, το φύλο ή την κοινωνική τους καταγωγή, αλλά να τους μεταχειρίζονται ισότιμα, να είναι μαζί τους διακριτικοί και καλόκαρδοι.

Η Χαΐσνα αγωνίζεται ώστε τα κορίτσια του Happy Home να καταφέρουν να σταθούν στα πόδια τους. Στο μέλλον, θέλει κι αυτά με τη σειρά τους να προσφέρουν ώστε να βελτιώσουν τη ζωή των παιδιών στους δρόμους του Μπανγκλαντές!

Λαμπονί Ακιέρ

τη συνέντευξη πήραν ο Μιχάλης και η Δήμητρα, στην Ντάκα το καλοκαίρι 2015

Η Λαμπονί Ακιέρ είναι ένα από τα πολλά κορίτσια που φιλοξενούνται στο Happy Home Lalbagh στη Ντάκα. Είναι 14 χρονών και βρίσκεται στο σπίτι μόλις τα τελευταία 2 χρόνια. Οι φίλοι της την φωνάζουν Νόντι και είναι εξαιρετική χορεύτρια.

- **Νόντι, πώς ήταν η ζωή σου πριν βρεθείς στο Happy Home;**
- *Όταν ήμουν μικρή δεν πήγαινα συστηματικά σχολείο. Η μητέρα μου δούλευε ως καθαρίστρια και όταν πήγαινε στη δουλειά με άφηνε να φροντίζω εγώ τα αδέρφια και το σπίτι μου. Αργότερα βρέθηκα για 3-4 χρόνια σε ένα ίδρυμα. Εκεί μου είπαν για το Happy Home, ένα ασφαλές μέρος το οποίο θα μου παρείχε δωρεάν στέγη, εκπαίδευση και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.*
- **Πώς σου φαίνεται η ζωή σου στο Happy Home;**
- *Μου αρέσει πολύ γιατί με όλα τα κορίτσια είμαστε δεμένες σαν οικογένεια. Επίσης εκτιμώ πολύ την δυνατότητα που μου δίνεται να πηγαίνω κάθε μέρα σχολείο.*
- **Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;**
- *Μου αρέσει πολύ να τραγουδάω και να χορεύω. Ακόμα, μου αρέσει να ζωγραφίζω και σκέφτομαι μάλιστα να παρακολουθήσω μαθήματα ζωγραφικής του χρόνου.*
- **Τι θα ήθελες να γίνεις όταν μεγαλώσεις;**
- *Θα ήθελα να γίνω χορεύτρια και τραγουδίστρια.*

HAPPY HOMES

Χιλιάδες κορίτσια στη Ντάκα, πρωτεύουσα του Μπανγκλαντές έρχονται αντιμέτωπα καθημερινά με την απειλή της βίας, της σεξουαλικής κακοποίησης και του trafficking. Αυτά τα κορίτσια ηλικίας από 7 μέχρι 18 χρονών ζουν στους δρόμους χωρίς φαγητό ή ένα ασφαλές κατάλυμα.

- **Γιατί τα κορίτσια μένουν στους δρόμους;**
Ο κύριος λόγος που φτάνουν σε αυτή τη κατάσταση είναι η φτώχεια. Οι οικογένειές τους συχνά δεν μπορούν να τους παρέχουν τα απαραίτητα με αποτέλεσμα να μένουν αβοήθητα. Αρκετά κορίτσια επίσης μετακομίζουν στη πόλη από την επαρχία με την ελπίδα να βρουν μια δουλειά που θα τους επιτρέψει να συντηρήσουν τις οικογένειές τους, αλλά το μόνο που βρίσκουν είναι την εξαθλίωση και την καθημερινή απειλή για τη ζωή τους.
- **Τι είναι τα Happy Homes;**
Η ActionAid ξεκίνησε το 2006 τους ξενώνες Happy Homes με σκοπό τη στήριξη αυτών των κοριτσιών. Μέσα από τα 5 σπίτια που έχουμε δημιουργήσει, πάνω από 800 κορίτσια μέχρι σήμερα έχουν βρει ένα ασφαλές μέρος να ζουν ενώ χιλιάδες είναι αυτά που έχουν παρακολουθήσει τα εκπαιδευτικά προγράμματα που παρέχονται με στόχο να βρουν μία δουλειά στο μέλλον. Έτσι αποκτούν ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο παίρνοντας τη ζωή τους στα χέρια τους.
- **Τι μπορείς να κάνεις εσύ;**
Μπες στο www.actionaid.gr/happyhomes και κάνε τη δωρεά σου. Μπορείς επίσης να μιλήσεις στους φίλους σου και στην οικογένειά σου και να τους ζητήσεις να στηρίξουν και αυτοί τα κορίτσια της Ντάκα.

Δίκαιο και Αλληλέγγυο Εμπόριο (Fair Trade):

Τα προϊόντα Δίκαιου και Αλληλέγγυου Εμπορίου παράγονται κατά κανόνα από ομάδες παραγωγών, στις χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου (Λατινική Αμερική, Αφρική, Άπω Ανατολή, κ.λπ.). Οι κανόνες παραγωγής θα πρέπει πάντα να ανταποκρίνονται σε κάποια κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια, όπως:

- Απαγόρευση παιδικής εργασίας, οι μισθοί τουλάχιστον σε επίπεδο ελάχιστων νόμιμων μισθών, υγιές εργατικό περιβάλλον, δικαίωμα για κοινωνική και υγειονομική εξασφάλιση, δικαίωμα συνδικαλισμού κ.λπ.)
- Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Ισότητα των φύλων: η εργασία των γυναικών εκτιμάται κατάλληλα και ανταμείβεται.
- Προστασία του περιβάλλοντος.
- Η παραγωγή των προϊόντων δε γίνεται με τον συμβατικό τρόπο, αλλά σύμφωνα με τις αρχές της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ή με τις αρχές της Βιολογικής Γεωργίας (ελαχιστοποίηση ή πλήρης αποφυγή της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων).
- Καθορίζεται από πριν μία ελάχιστη τιμή, η οποία καλύπτει τα έξοδα για την παραγωγή, ενώ παράλληλα επιτρέπει στους παραγωγούς να εξασφαλίσουν μία αξιοπρεπή διαβίωση για τον εαυτό τους και τις οικογένειές τους.
- Οι παραγωγοί έχουν δωρεάν πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες (που αφορούν την παραγωγή, τη διάθεση, τη διοίκηση, κ.λπ.).

πηγή: www.fairtrade.gr

Happy Homes:

Ξενώνες στο Μπανγκλαντές που προσφέρουν τροφή, στέγη, ασφάλεια, μαθήματα χορού, ζωγραφικής και μουσικής σε ευάλωτα κορίτσια που έχουν υποστεί διάφορες μορφές βίας, ζούσαν επαιτώντας και κάτω από τα όρια της φτώχειας. Το έργο υποστηρίζει η ActionAid.

Rana Plaza:

Στις 24 Απριλίου 2013, 1134 άνθρωποι σκοτώθηκαν και εκατοντάδες τραυματίστηκαν όταν το κτίριο Rana Plaza στη Savar του Μπανγκλαντές κατέρρευσε. Πρόκειται για το μεγαλύτερο ατύχημα μέχρι σήμερα κι υπήρξε η αφορμή για την ευαισθητοποίηση του κόσμου σχετικά με τις συνθήκες εργασίας και παραγωγής στη σύγχρονη βιομηχανία κατασκευής ρούχων.

Jackfruit:

Πρόκειται για το μεγαλύτερο δέντρο καρπών στον κόσμο και ο καρπός του μπορεί να φτάσει πάνω από 30 κιλά. Παρά την αντιαισθητική εξωτερική εμφάνισή τους τα φρούτα είναι μέσα τραγανά, και φρέσκα στη γεύση. Το μεγάλο φρούτο αποτελείται από ένα πλήθος κίτρινων φρούτων. Κάθε φρούτο έχει πεπλατυσμένο σχήμα μήλου και περιέχει ένα κουκούτσι. Έχει έντονη μυρωδιά.

Σάρι:

Το σάρι είναι γυναικείο ένδυμα της Νότιας Ασίας, το οποίο αποτελείται από ένα μεγάλο κομμάτι ύφασμα, που είναι συνήθως τυλιγμένο γύρω από τη μέση, με το ένα άκρο ριγμένο πάνω από τον ώμο και ένα άλλο άκρο να καλύπτει το κεφάλι.

Όταν η Fara Kabir, διευθύντρια της ActionAid Bangladesh, μας ρώτησε γιατί θέλαμε να κάνουμε αυτό το ταξίδι, αυτό που πολύ αυθόρμητα μου ήρθε κατά νου, είναι η **ελπίδα**. Η ελπίδα για παγκόσμια αλλαγή στην εκπαίδευση και που τελικά στάθηκε συνοδοιπόρος μου σε όλο το ταξίδι. Τη συνάντησα στα χαμόγελα και στην καρδιά της Μίτου και όλων των παιδιών, στη δύναμη και θέληση της διευθύντριας του Happy Home στη Ντάκα, στη δοτικότητα των ανθρώπων της ActionAid τόσο Ελλάς όσο και Bangladesh, στην αισιοδοξία την Nandeeta (εθελόντρια στην ActionAid Bangladesh) και στην ατέρμονη ευφορία που νιώθεις όταν βρίσκεσαι κοντά στα κορίτσια των Happy Homes! Για την ελπίδα λοιπόν αλλά και για την πραγμάτωση της πήγα, ήρθα και αδημονώ να ξαναπάω...

Κατερίνα Γιαννούλα

Η ευκαιρία που μου δόθηκε από την ActionAid Ελλάς να συμμετάσχω ως εκπαιδευτικός στο ταξίδι στο Μπανγκλαντές, μου έδωσε πολλά ως ερευνητή, ως εκπαιδευτικό και κυρίως ως άνθρωπο. Εμπλούτισε την ερευνητική μου ενασχόληση με την κλιματική αλλαγή και τα δικαιώματα του παιδιού με τη συναναστροφή με τους κατοίκους μιας χώρας που είναι από τις πλέον ευάλωτες στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Με τις επισκέψεις μας στα σχολεία συνειδητοποίησα στο μέγιστο βαθμό τη δύναμη της εκπαίδευσης στη ζωή των παιδιών. Και τέλος με την επίσκεψή μας στα Ευτυχισμένα Σπίτια (Happy Homes) είδα πως μια ματιά, μια αγκαλιά, μια ζεστή κουβέντα είναι αρκετά για να δεις την ευτυχία ζωγραφισμένη στα πρόσωπα των παιδιών. Ντόνομπαντ – ευχαριστώ!

Δημήτρης Γκότζος

Ανθρώπινη τρέλα, αδικία, αρρώστια, φτώχεια. Στους δρόμους ακατάπαυστο βουητό από κόρνες, μηχανές κι ανεξάντλητο μνημηγολόι. Μικρές πριγκίπισσες με γυμνές πατούσες, με σκουρόχρωμα μοτίβα χένας στα χέρια, τραγουδούν και χορεύουν, ζωγραφίζουν το καταφύγιο και τη νέα τους ζωή. Αέρινες κινήσεις λιπόσαρκων αντρών πετούν δίχτυα, βυθίζουν το μπαμπού στα νερά με τα νούφαρα κι η βάρκα γλιστρά. Χαμόγελα παιδιών μ' ολόμαυρα γυαλιστερά μαλλιά στραφταλίζουν στον ήλιο καθώς πλησιάζουνε στο σχολείο. Η καλύτερη και δικαιότερη ζωή είναι αναφαίρετο ανθρώπινο δικαίωμα. Κι οι άνθρωποι στο Μπανγκλαντές είναι αποφασισμένοι να το κερδίσουν!

Θοδωρής Γούτας

Παρατηρώντας γύρω και μέσα μου, νιώθω πως όλοι μας είμαστε κύτταρα ενός μεγαλύτερου οργανισμού, ο καθένας σε διαφορετική αρμοδιότητα: άλλος στο εγκέφαλο, άλλος στις πατούσες, κάποιοι στο αίμα, μέσα στην καρδιά. Τι κάνω και τι επιλέγω, επηρεάζει την λειτουργία των υπόλοιπων οργάνων. Κι όταν ο οργανισμός σου νοσεί, οφείλεις να αντιμετωπίσεις την αλήθεια ιδίως ομμασοι. Αυτό το ταξίδι, με τις εικόνες, τις μυρωδιές, τους ήχους και τα συναισθήματα, τις ιστορίες των ανθρώπων και της γης ήταν μια ουρανοκατέβητη ευκαιρία για ουσιαστική δράση ενάντια στη καταπάτηση των δικαιωμάτων και υπέρ της δυνατότητας να δημιουργείς και να ονειρεύεσαι.

Κάλι Ρουμελιώτου

Αλήθεια, πώς γίνεται ένας κόσμος τόσο μακρινός και διαφορετικός να γίνεται τόσο οικείος μέσα σε λίγες μέρες; Μάλλον θα βοήθησαν τα χρώματα οι μυρωδιές και τα χαμόγελα που μας κατέκλυσαν από τη πρώτη στιγμή που βρεθήκαμε στο Μπανγκλαντές. Μέσα σε επτά μέρες χώρεσαν εμπειρίες, σκέψεις και έντονα συναισθήματα ενώ χτίστηκαν δυνατές σχέσεις όχι μόνο με τους συνοδοιπόρους μου αλλά και με τους ανθρώπους που γνωρίσαμε εκεί. Και αυτό που μένει τελικά είναι ένα βαθύ αίσθημα αισιοδοξίας και προοπτικής για έναν κόσμο αλληλέγγυο. Σε μία εποχή λοιπόν που φαίνεται ότι όλα φθίνουν, ας προσπαθήσουμε να κρατήσουμε ζωντανό το όνειρο ότι θα αλλάξουμε τον κόσμο!

Μιχάλης Φωτάκης

ΜΠΑΝΚΑΝΤΕΣ

Στείλε τον
Φίλο μου
Σχολείο

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος Send my Friend to School, που συντονίζεται από την ActionAid Ελλάς

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

ISBN: 978-960-98173-4-9

act:onaid

Μαζί, κατά της φτώχειας και της αδικίας

Η ActionAid είναι μια διεθνής, μη κυβερνητική, αναπτυξιακή οργάνωση. Σε διεθνές επίπεδο ξεκινήσαμε το 1972 και σήμερα δουλεύουμε με περισσότερους από 15 εκατομμύρια ανθρώπους σε 45 χώρες για έναν κόσμο χωρίς φτώχεια κι αδικία. Στην Ελλάδα, η ActionAid ξεκίνησε το 1998 και έκτοτε δημιουργούμε γέφυρες αλληλεγγύης μεταξύ των Ελλήνων που μας στηρίζουν και των πιο περιωρισμένων συνανθρώπων μας σε Αφρική, Ασία και Νότια Αμερική.

Περισσότεροι από 200.000 Έλληνες έχετε στηρίξει το έργο μας.